

SLOVENSKI GOSPODAR

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO

Uredništvo: Koroška cesta št. 5. Rokopisi se ne vračajo. Upravništvo sprejema naročila, inserate in reklamacije. Časopis inšeratom po dogovoru. Za kratke oglase primaren posrednik. Nezaprite reklamacije so poštensko prosto. Telefon št. 220.

28. številka

Maribor, dne 14. julija 1921.

55. letnik.

Kako je samostojni klarinet piskal v Beogradu.

Slabo uslugo dela „Kmetijski list“ slovenskim samostojnim poslancem s tem, da objavlja njihove govore iz ustavnih skupščin. Na samostojne poslance sodi znani latinski pregovor „Si tenuisses, philosophus mansisses“ to se pravi: če bi molčal, bi ostal modrijan. Ako bi samostojni poslanci samo glasovali in ne bi nič govorili, bi ostali modrijani vsaj v očeh onega malega, čim za dnevom se manjšujočega števila vernih jim backov, ki v svoji nerazodnosti še verujejo njihovim lažljivim obljubam. Če bi mi bili ljudje ni, bi naši listi prinesli te govore, ki so najboljša agitacija zoper samostojno-kmetijske poslance in njihovo stranko. Ker pa je škoda za papir, na katerem bi bila natisnjena samostojna godba, od te godbe našim bralcem tu predložimo le majhne porcije.

Na 54. seji ustavotvorne skupščine je besedičil in urekoval samostojni gospod kmet Ivan Urek, Urek je doma iz Globokega, pa ima zelo plitvo glavo, če tudi jo nosi pokonci kot prazen klas. S praznega klasa ne pride nič zrna in iz Urekove glave niti ena pametna beseda. S svojim tovarišem g. Drogenikom je tekmoval v tem, da bi slovenskega kmeta, ki se po ogromni večini zbura v naši krščanski ljudski stranki, očrnil v Beogradu, češ, da se hoče odtrgati od Beograda, da hoče tako raztrgati državo, da je proti-državen življenj.

Pred volitvami so samostojneži na vseh shodih trobili isto pesem o osamosveštvi slovenskega kmeta, o slovsamostojnosti, sedaj pa je v Beogradu slabo-trojni klarinet v ustih znanega „resnicoljuba“ Ureka piskal centralistično pesem o „edinstveni in močni državi“. „Mi smo za edinstveno in za močno državo“, je piskal Urek. Kaj pa Slovenska kmetijska zveza in ljudska stranka? „Ti so proti Srbom“, je zapiskal Urekov klarinet. In v dokaz je navajal naš list in „Stražo“, ki se pritožujeta, da so se turški glasovi za ustavo kupili z obilnimi milijoni davčnega denarja ter da se ogromni davki, pod katerimi ječi in stoka naš ubogi kmet, porabljajo za zgradbo in vzdrževanje raznih stvari v Srbiji. „Jasno je“, je zajavkal samostojni klarinet, „da klerikaleci s takimi stvarmi učinkujejo na one, katerim je to namenjeno. Na ta način obsodražajo pri naših ljudeh oni narod, s katerim bi morali skupaj živeti, ter ustvarjajo v njih zahtevo in željo: Proč od Beograda!“ Za slovenskega „samostojneža“ res strašna misel! V dokaz je Urek navedel pismo nekoga svojega somiš-

ljenika iz občine Buče, ki mu je pisal: „Tukaj klerikaleci strašno delujejo, da bodo Srbi prišli sem, da bodo sami srbski učitelji in da bodo v sodnji le sami Srbi, da nas bodo biksali in pa pretepali.“ Škoda, da Urek ni navedel imena tega svojega slavnega somišljenika iz Buč. Slovenska zgodovina bi gotovo s hvaležnostjo zaznamovala njegovo ime v zvezi s slavnim Urekovim imenom. Kar je pa Urek zamolčal pri svojem bajnoslovnem pristašu iz Buč, ni zamolčal pri kaplanu svoje rojstne župnije, ki ga je očrnil v Beogradu, češ, da je govoril proti Srbom. Samostojni poslanec ne more odpreti svojih ust v Beogradu, ne da bi pred Srbi očrnil vsaj enega slovenskega duhovnika ter govoril laži o njem. Poleg hinavskega dobrikanja Srbom je to edina pesem, ki jo znajo slovenski samostojni klarinetarji.

O zahtevi slovenskega ljudstva po resnični avtonomiji in samoupravi pa je samostojni klarinetar zagodel takšno pesem, da je v veliko sramoto našemu kmetiskemu ljudstvu. Če bi kdo presojal razumnost in izobrazbenost slovenskega kmeta po plitvoglavem besedičenju Urekovem, bi moral zdvojiti nad našim narodom. Pa, hvala Bogu, samostojni so velika izjema v našem narodu, ki kljub njihovemu mračništvu z ozirom na ljudsko izobrazbo zavzema prvenstvo v naši državi.

Urek je nekaj ječjal o tem, da na še ljudstvo zahteva čim večjo in obširnejšo samoupravo in avtonomijo. V drugem hipu pa je že to zahtevo pobijal, češ, da se zakonodavna avtonomija ne da ustvariti. V naši državi bo približno 30 malih oblast (pokrajina). „Ne vem“, tako je modroval bistroglav Urek iz Globokega, „če bi to bilo v korist države same, ako bi te oblasti delale zakone po svoji volji in po svojih priklakah. Lahko bi se tako pripetilo potniku, ki bi ne poznal vseh posebnih zakonov posameznih samouprav, da bi bil morebiti v eni oblasti za isto reč kaznovan in zaprt, za katero bi bil v drugi oblasti odlikovan.“ Urek ne ve, ker je prereditelj v Beogradu, da bi to bil slišal, da zahtevajo zagovorniki resnične avtonomije ne 30 pokrajin, marveč 6 ali 5 in da avtonomistična ureditev države ne bo silila pomika, da bi moral skozi našo državo potovati z zemljevidom v roki, da zna, skozi katero oblast se vozi, kakor k temu sili centralistična ureditev s 30 pokrajinami. Toliko pameti boče najbrž imel tudi potnik Urek, da si bo zapomnil imena in meje 5 ali 6 pokrajin. In če Urek misli, da so ljudje ta-

ko neamni, da bodo po teh pokrajinskih sklepali zakone, ki si tako nasprotujejo, soči druge ljudi po svojem kopitu. Preverjen pa naj bo, da za svojo politično neumnost ne bi dobil odlikovanja v nobeni pokrajini.

Na isti višini so tudi drugi razlogi, ki jih je Urek navedel zoper istinito in učinkovito avtonomijo. Po načrtu Jugoslov. kluba, tako je modroval Urek, bi veliki župan — predsednik pokrajine — bil izvoljen od pokrajinske glade, podrejen samo tej vladi, oziroma pokrajinski skupščini, ne pa državi, bi ne mogel delati nepristransko, ker bi bil odvisen od pokrajinske vlade, delal bi strankarsko in koruptno, zavladal bi absolutizem stranke, ki je slučajno na vladi. Urek, potrkaj se po čelu, da si malo urediš zmešano kolesje v glavah! Kako pa je pri centralistični ureditvi države?! Kdo sedaj vlada v Beogradu? Ali ne najhujši absolutizem strank, ki so sbičajno na vladi? Te stranke pa nimajo večine, zato si kupujejo glasove z viljenim ljudskega denarja in oganjajo najgršo korupcijo. Ali ni dobro in potrebno, da se centralistični absolutizem in centralistična korupcija (popačenost, podkupljivost) odpravi s tem, da se po posameznih pokrajinah daje zakonodajna ljudstvu v roke. Jer ljudstvo po svojih izvoljenih zastopnikih vrši nadzorstvo nad upravo in uradništvom?! Tega seveda ne vidi Urek globoko.

Zabavno je tudi brati, kako dokazuje Urek, da šola ne sme priti pod samoupravno oblast ljudstva. To se ne sme zgoditi zatogadelj, ker bi učitelji bili odvisni od stranke, ki bi vlada v pokrajini. Urek, poškrabi si čelo z mrzlo vodo — šplo se ti priporoča blagoslovljena — in pomisli, pod katero oblastjo so učitelji, če je šolska uprava popolnoma centralizirana? Vendar pod oblastjo stranke ali strank ki so na vladi v Beogradu in ki se še bolj menjajo nego one v pokrajinah. In kaj je z ljudskega stališča boljše, da je šolstvo pod vplivom domačih političnih strank ali pa pod oblastjo ljudi, ki se poznajo na ljudstva na razmer. Urek nima nobenega smisla za zahtevo našega naroda po katoliški vzgoji katoliških slovenskih otrok. Ljudstvo ima same dolžnost, da gradi in vzdržuje šole in plačuje učiteljsko, pri šolski upravi in šolski vzgoji pa ne sme goveriti besedice. Po Urekovi zahtevi se naj šola po vsej državi uredi enotno in se naj tudi z enega in istega mesta, to je iz Beograda, upravlja. Vse, kakor zahteva srbski centralist in prijatelj srbskega pravoslavlja Svetozar Pribičević.

Posem, ki jo je samostojni klarinetar zapiskal v Beogradu, je zopet en dokaz v velikem številu drugih dokazov, da so samostojneži prav slabim zikanjtje. Ko pridejo volitve v narodno skupščino (državni zbor), jim boče naše ljudstvo liberalne klarinete razbilo in samostojni glavači bodo ostali brez instrumentov, brez volilcev ter brez poslaniških mandatov. Tolažili pa se bodo s temle uspehom, ki so ga pod geslom stare pravde dosegli: stanovali bodo v novih lepih hišah ter krasili junaške samostojne prsi z redom sv. Save.

Položaj po sprejemu ustave.

Ustavo si je kupil g. Pašič. Po sprejemu ustave so vladni poslanci dvakrat na državne stroške obilno večerjali in plesali kolo v proslavo, ker je skoraj celotno slovensko in hrvatsko ljudstvo proti sedanji ustavi za samoupravo pokrajin. Sedaj, ko so se gospodje poslanci, ki so glasovali za ustavo, pošteno najedli ter naplesali, so začutili utrujenost in g. Pašič jih je odpustil na počitnice tako nekako do sredine oktobra. Osobito naši demokratje in samostojni se čutijo radi ustavne kupčije tako duševno in telesno utrujene, da morajo na večmesečni oddih. Pomisliti pa moramo, da ni pri razgovoru o ustavi govoril niti eden od slovenskih demokratov, samostojni govorniki pa niso znali drugega pripomniti k ustavi kot zahtevo po kanceparagrafu in zmerjali so v zbornici na najustudnejši način našo duhovščino. Za gospodarsko zboljšanje našega kmeta in za znižanje davkov pa sploh nobeden samostojnež v Beogradu ni niti ust odprl. Pribiti pa moramo, da samostojnih poslancev za časa najostrejših razgovorov o ustavi sploh v parlamentu ni bilo, in ravno g. Urek je v dobi najbolj burnih zborničnih sej doma pridno gradil svojo novo hišo in bil radi tega odlikovan z redom Sv. Save II. razreda. Po tako žaljavem delu in naporu v konstituenti so se porazlezi na oddih s polnimi mešnjami: samostojni, demokratje in Turki, da bodo lahko ministri med tem časom, ko ni v Beogradu niti regenta, vladali in gospodarili brez kontrole ter rajžali okrog na državne stroške po znani demokratsko-samostojni zapravlji navadi.

Da pa ne bo prišel priprosti narod prav do spoznanja, kako so nas Slovence in Hrvate ogoljufali in nam usilili kupljeno centralistično ustavo, bodo zapirali komuniste, pisali ter

Zaklad na otoku.

Iz angleškega prevel Paulus.

(Dalje.)

„Vzel bom svoj klobuk tule in sam se z nami bi kapitanu Trelawneyu in mu osebno poročal o celi zadevi. Kaj zaževa je resna, dragi Jim, in ne ti jaz se ne bova tako lahko izkopal iz nje. Ampak, pri moji besedi, — da sem tako čisto pozabil na svoj račun —!“

„In nanovo se je zasmeljal in se je smejal tako prisrčno, da sem mu nehote pomagal tudi jaz, čeravno pravzaprav nisem razumel, zakaj je tako dobre volje.“

„Jaz neizkušeni človek, ki nisem razumel, da se pod tem prisiljenim smehom skriva njegova zadrega! Da sem to spoznal, vse bi bilo prišlo drugače!“

Na potu mimo pristanišča me je kratkčasno z zanimivim pripovedovanjem o ladjah, ki sva jih videla, katefere narodnosti so, koliko se da namje natovoriti, kake vrste so, kako izkladajo nakladajo blago, kako se pripravljajo na daljno pot čez morje itd.

Pravil mi je vsakovrstne vesele zgodbe o življenju na ladjah in o mornarjih ter mi razlagal mornarske izraze. Spoznal sem, da ni samo kratkčasen tovariš, ampak tudi izkušen veščak v mornarski stroki.

Našla sva graščaka in zdravnika pri pivu. Pripravljala sta se, da obiščeta „Hispaniola“ in si ogledata pripravo za odhod.

Dolgi John je povedal svojo zgodbo o „Črnem psu“ od kraja do konca, šaljivo in živahno, kakor je bila njegova navada, in o časa do časa se je obrnil na mene: „Tako je bilo, kaj ne, Jim!“ Vsakokrat sem rade volje pritrđil, da govori resnico.

Oba gospoda sta obžalovala, da nam je „Črni pes“ ušel, pa priznati smo morali vsi, da se končno stvar ne da več popraviti. Dolgi John je dobil priznanje in zaupnico, stisnil svojo leseno bergljo pod pazduho in odšel.

„Vse moštvo na krov popoldan ob štiri!“ je kričal graščak za njim.

„Da, da, gospod!“ je zatrijeval naš kušnar na hodniku.

„Hm —!“ je dejal dr. Livesey, ko smo bili sami, „vobče sicer nimam veliko zaupanja v vaše moštvo, pa ono

vam rečem, ta-le John Silver mi prav ugaja!“

„Mož je prava sreča za nas!“ je navdušeno pritrđil graščak.

„Sedaj pa pojdemo! In Jim sme z nami, kaj ne?“

„Seveda sme! — Vzemite svoj klobuk, Jim, pa pojdemo pogledat našo barko!“

IX.

„Hispaniola“ je ležala zasidrana zunaj na odprtem morju in precej časa smo potrebovali, da smo skozi gnečo lažij in barčic in preko verig in vrv priveslali do nje. Končno smo bili ob njej in smo zlezli na krov.

Arrow, naš prvi mornar, nas je pozdravil. Star, zagorel mož je bil in križem je gledal, velike zlate obročke je imel v ušesih. Z graščakom sta si bila debela prijatelja, to sem koj videl, toda tudi to sem opazil, da si graščak in naš novi kapitan nista nič ka-preveč dobra.

Naš kapitan Smollett je bil resen in tihi človek, bistro in ostro je gledal in nočena reč mu ni bila prav na krovu. Zakaj, to smo kmalu čuli.

Končaj smo namreč bili v kabini, je stopil za nami pomorščak in povedal:

„Gospod Trelawney, kapitan Smollett želi z vami govoriti!“

„Vsikdat sem mu na razpotožo — naj le pride!“ je rekel graščak.

Kapitan je bil tesno za mornarjem, vstopil je in zaprl vrata za sboj.

„Torej, kaj nam bodele povedali, gospod kapitan? Upam, da je vse v redu in ladja pripravljena za na morje!“

„Gospod Trelawney, bolje je, mislim, da govorim tako odkrito, in četu-di se bom morebiti zameril. Ne ugajamni volnja, ne ugaja mi moštvo, ne ugaja mi moj prvi mornar! To je gladi-kokratko vse, kar hočem povedati!“

„Morebiti vam tudi ladja ne ugaja, gospod kapitan?“ je vprašal graščak. Videti mu je bilo, da je zelo razdražen.

„Oladiji ne morem govoriti, ker je še nisem preskusil. Videti je dobro, več ne morem reči!“

„Morebiti vam tudi njen lastnik ne ugaja?“ se je razburjal graščak.

Tu pa je doktor Livesey posegal vmes.

bobnali v svet o komunistični nevarnosti, samo, da bi narod zrl in se zagledal v grm komunistične opasnosti, pa pozabil na dejstvo, da so nas Slovence in Hrvate razkosali na razne oblasti, da nas bodo tem lažje davčno izžemali. Seve, vse to se bo zgodilo pod demokratsko-samostojno firmo, da gre za okrepitev države.

Vsekakor pa moramo obdržati pred očmi, da so odgovorni za vsa bremena, ki so zadela kmeta v dobi konstituante in ki se bodo se rodila iz razcepilne Slovenije, demokratije in njihovi slabostni sinovi, ki so prejeli iz vladnih rok za svoje izdajstvo vsak svoje plačilo: Dr. Vošnjak čast praškega poslanika, Urek novo hišo ter red Sv. Save II. razreda in Kirbiš, kot neizvoljeni poslanec izplačilo nezasluznih poslanskih dnevnice. Da pa tudi begunec Mermolja in žganjar Drofenik nista glasovala za ustavo za same dnevnice in iz državnostvornosti, nam bo pritrtil vsak, ki ve, da se je g. Mermolja, odkar biva pri nas na Pesnici, temeljito bavil z vsem mogočim izvodom. Bivši štajercijanec Drofenik pa se tudi ni branil in zavračal, kar so mu podarili na roko iz državne kase v zahvalo, da se je ravnal on za dr. Vošnjakom najbolj vzemal za delitev Slovenije in začasnih pokop naše avtonomije.

Položaj po sprejemu ustave je da nes pač tak, da imajo od kupljenega centralizma milijonski profit vsi oni, ki so glasovali zanj — narod pa nova davčna bremena. Drago, drago, bo plačeval tudi naš slovenski kmet, vinčar in delavec odkup turške veleposesti in samostojne izvoznice. V zahvalo za nova plačila pa bosta morala kmet in delavski človek v deljeni Sloveniji molčati in se prav udano pokoriti za to, ker so ju prodali oni, ki so šli v volilni boj z zahtevo po stari kmetijski pravdi, ki pa je postala danes res samostojna — žepna pravda slabostnih poslancev.

Kmetijski tabor

za cel ormoški okraj se vrši v nedeljo, 17. julija popoldne

na Hardeku pri g. Hanželiču

Sodelujejo naša društva, Orli, godbe in pevski zbori. Govorijo poslanci Jugoslovanskega kluba in drugi govorniki iz Maribora. S taborom je združena tudi narodna slavnost z raznimi zabavami.

Dne 17. julija vsi v Ormož!

Pogled v bodočnost.

Samostojni priznavajo, da smo pri sedajšnjih občinskih volitvah dobili 60% vseh oddanih glasov. Čeravno smo v resnici dobili več, se hočemo vendar ravnati po številkah, katere sami priznajo. Pri volitvah v konstituanto, dne 28. novembra 1920, smo dobili baje 36%.

Toraj smo po njihovem računu od zadnjih volitev napredovali za 24%. Ta ogromni napredek naše stranke v

slovenskem narodu, ki se je izrazil v golih, od nasprotnika priznanih volilnih številkah, kaže globoko silo naših idej in edino pravilno pot, po kateri hodi naša Ljudska stranka.

Vojna je minula, trezno in mirno delo brez hujskanja in nasilja stopa zopet v ospredje.

Mnogi, katere so samostojni s svojimi publicimi obljubami v prvem hipu premotili, so se iztreznili in stopili nazaj v naše vrste, kamor edinole spadajo. To nam svedoči napredek naših glasov za 24%. Drugi pa še iščejo pravih potov in kolebajo med strankami sem in tje. Tudi ti ne bodo zgrešili praga naše krščanske stranke. Brez vabila bodo pristopili k nam, kjer najdejo nesebično

Prosim čitate, računajte in odgovorite!

„Neumnost in trmoglavost so najbolj drage reči na svetu“, tako sem vzkliknil, ko sem brai v „Straži“ sledečo vest: „Pri mariborskem okrožnem sodišču se je vršila pred kratkim vskljena obravnava v malenkostni zadevi: soseda očita sosedu, da ji je izpustila iz hleva svinjo in ptujski demokratski advokat toži na žaljenje časti ter žene to malenkost skozi dve inštanči, da imajo opraviti s pravdo dvakrat po dva advokata in štirje sodniki. Seveda so temu primerni tudi stroški. Tako „Straža“, a jaz pristavim, da vem še za celo vrsto podobnih malenkostnih pravnih med našim ljudstvom.

Sedaj pa si oglejmo to in druge enake pravde enkrat temeljito s praktičnega, pametnega stališča! Kolikor mi znano, stanejo navadne pravde v dveh instancah sedaj povprečno 4000 do 9000 kron. Ljudje božji, pomislite vendar, kakšno škodo delate sebi! Recimo, da bi kupil toženec in tožitelj namesto pravde vsak zase za 3000 kron platna za srajce! Sedaj se dobi po 30 kron. Vsak bi nesel svoji rodbini domov okroglo 100 metrov blaga in lahko napravil iz njih najmanj 35 srajc, s čemer bi imel oblečeno tudi par let največjo rodbino. In kaj ima, če hodis s takšnimi tožbami po sodnih? Prazen žep, doma pa nezadovoljnost in s sosedu sovražstvo!

Škode pa nimajo samo tisti, ki se tožijo, temveč tudi vsi davkoplačevalci! Poglejte si, koliko je po sodnih sodnikov, pisarjev in slug! In vsi pravijo, da jih je še premalo, ker ne morejo zmagovati tožb, tako močno se ljudje tožarijo! Posledica to, da bodo nastavili še več sodnikov, še več pisarjev in pisaric, še več slug in moral imeti še več prostorov za vse to. In kdo bo plačeval? Ljudstvo pri davkih. Pa mi naj reče kdo, da neumnost in trmoglavost ni draga! Tam na sodnih obračajo in grizejo advokati in sodniki besede in mlatijo po takšni prazni slami ljudstvo pa to dobro plačuje. Le seštejte si, koliko ljudi živi brez težkega dela, od same neumnosti in trmoglavosti tožbarjev!

Toda še eno vprašanje bi imeli. Ako bi kdo šel in prosil recimo za uboge sirote, vdove in reveže, za u-

skrb za dobrobit njihovega stanu in prvi napredek.

Po prihodnjih volitvah bodo ostali v Samostojni samo še tisti zakrknjeni, publoglavi kričarji, ki se nikdar ne bodo iztreznili in katerih ne manjka v nobenem narodu. Kakor je razpadla po prvih delnih uspehih liberalna »Narodna stranka«, kakor je tudi »Štajercijanska stranka« žalostno izdihnila, tako se tudi »Samostojna«, ki je samo zbirališče preostalih narodnih strankarjev in starih štajercijancev, ne bo obdržala na površju. Že prihodnje volitve ji bodo zavile vrat. Globoka sila naših idej in nesebično delovanje v blagor naroda — zmaguje. Jasnih oči gleda naša stranka v bodočnost!

vek „junak“, ki išče svojo „čast in pravico“.

Tako radi naglašamo, da je kmetijskega ljudstva okroglo 80 odstotkov v naši državi. Ali kje je tista kmetijska sloga, krščanski sporazum in bratstvo? Na vsakem koraku, pri vsakem dejanju naj kmetijsko ljudstvo pomisli, kaj je posameznemu in celoti v korist. Pravednost gotovo ni, in tako sklepam kakor sem začel: neumnost in trmoglavost so najbolj drage reči na svetu.

Prof. J. Vesenjak.

Dekliški tabor

za šmarsko dekanijo

v Završah pri Grobelnem

(župnija Sv. Vid pri Grobelnem) bo 17. julija 1921. — Spored: ob 10. uri sv. opravilo s pridigo za Marijine družbe, nato takoj zborovanje Dekliških zvez cele dekanije. Predsednice in zastopnice Dekliških zvez pa pridite že ob 7.9. uri na razgovor o podrobni organizaciji Dekliških zvez v dekaniji! — Pridite pa tudi dekleta iz sosednjih dekanij. Imate zelo lepo železniško zvezo. Vlak iz Maribora pride na Grobelno ob 7. uri, vlak iz Celja pa po 8. uri!

Hvalevredno vprašanje.

Nedavno je 26 vseučilišnih profesorjev ljubljanske univerze objavilo v slovenskih časopisih odprto pismo, v katerem so ugotovili, da je voditelj Samostojne kmetijske stranke, profesor in nar. poslanec dr. Bogomil Vošnjak, osramotil v ustavotvorni skupščini dva svoja tovariša (dr. Prijatelj in dr. Kidriča) s tem, da jima je na nedvoumen način predbacival klečeplazenje pred bivšo Avstrijo. To jima je očital radi tega, ker sta podpisala izjavo za avtonomijo Slovenije. Z odprtim pismom, objavljenim v slovenskih listih, so ljubljanski profesorji svojega tovariša, ki je v konstituanti — torej tam, kjer bi moral govoriti kot zastopnik ljudstva le polno resnico — vedoma in namenoma govoril neresnico. — Ta zadeva je vzbudila zanimanje našega poslanca Martina Krajnc, ki je dne 8. t. m. stavil na min. predsednika Pašiča prav hvalevredno vprašanje. V svojem pismu mu navaja predvsem vest o bližnjem imenovanju dr. Vošnjaka za poslanika naše države v Pragi. Ker je dr. Vošnjak kot laznjivec in natoletvalec družabno nemogoč, se mu tako važna in odgovorna služba ne sme pod nobenimi pogoji podeliti, ker je razen tega še znano, da kot član mirovne delegacije v Parizu ni užival Pašičevega zaupanja. Dr. Vošnjak je v Parizu namreč izdajal in izblebetal važne diplomatske tajnosti. Znano je tudi, da so ga smatrali vsi resni sodelovalci Pašičevi kot nesposobnega za diplomatsko službo.

Radl vseh teh očitanj, ki so se nagromadila zoper dr. Vošnjaka, je poslanec M. Krajnc vprašal min. predsednika to-le: 1. Ali ste voljni, imeno-

se zdi, gospoda, da nobeden izmed vas ne ve prav, na čem da je pri tej stvari. Toda jaz ljubim pri svojem poslu jasne cilje in ravna pot!

„To je vse prav in tudi res!“ je odvrnil doktor Livesey. „Na naših ramenih sloni odgovornost, ampak mi nismo tako v nejasnem glede ciljev in potov, kakor mislite! — Drugič pravite, da vam ne ugaja moštvo. Ali niso dohri mornarji?“

„Meni ne ugajajo! (To pravico imam, mislim, da bi si bil sam izbral svoje moštvo — če že hočete vedeti — moje mnenje.“

„Ne rečem, da bi to ne bilo res“, je odgovoril zdravnik. Morebiti bi bil moj prijatelj storil bolje, če bi vas bil vzel seboj, ko si je izbiral moštvo. Če pa vas je prezl, ni tega storil namenoma. — In prvi mornar Arrow vam tudi ne ugaja?“

„Ne! Utegne biti dober mornar — ampak preveč prijazen je z moštvom, in to ni priporočljivo za mornariškega častnika. Prvi mornar mora biti sam zase — ne sme pijančevati z drugim moštvom.“

„Mislite, da pijančuje z njimi?“ je zavpil graščak.

„Ne. Ampak preveč prijazen je z njimi.“

„Dobro!“ je rekel zdravnik. „Torej skrajka povedano — kaj želite?“

„Dobro! Povem vam. — Mi ste za trdno odločeni, gospodje, da greste na to pot?“

„Naš sklep je trden, kakor skala“, je dejal graščak.

„Prav dobro!“ je rekel kapitan. „Mirno in potrpežljivo ste poslušali tu moje trditve, ki sem vam zanje ostal dokaze dolžan. Poslušajte torej še eno. Ti ljudje nakladajo smodnik in orožje v sprednji del ladje. Pod vašo kabino pa imate tako lep in primeren prostor. — Zakaj ne denete tja orožja in smodnika? (To je eno. — Drugo pa je tole. Štirje vaši služabniki pridejo z vami na krov in čul sem, da dobijo odkazane svoje prostore spredaj. Zakaj pa jim ne daste prostorov blizu vaše kabine?“

„Se kaj?“ je vprašal graščak.

„Samo nekaj šel.“ je odgovoril kapitan. „Preveč je že bilo besed!“

„Kies da že vse preveč!“ je mal zdravnik.

„Rovedal vam bom, kar sem sam

si šal“, je nadaljeval kapitan, „da imate baje zemljevid otoka, da so na križi, ki zaznamujejo kraje, kjer so skriti zakladi in da leži otok —“

Imenoval je zemljepisno dolžino in širino otokov.

„Jaz tega nikdar živi duši nisem pravil!“ je vpil graščak.

„Moštvo ve za vse to!“

„Gospod doktor, to ste povedali v ali pa jim!“ je vpil graščak.

„Ni mnogo na tem, kdo da je povedal“, ga je zavrnil doktor Livesey. „Opazi sem, da niti on nifi kapitan nista posebno verjela graščakovemu zatrevanju, da je nedolžen. Tudi jaz mi sicer nisem mnogo verjel, ker je bil to zares strašno blebetav človek, toda v tem slučaju mislim, da je govoril resnico in da ne on in ne kdo drugi ni izdal lege otoka.“

„Gospodje“, je nadaljeval kapitan, „ne vam, kdo ima tisti zemljevid, ampak ta pogoj stavim, da mora stvar ostati tajna, tudi za mene in za Arrow, sicer bi vas moral prositi, da me odpustite iz službe!“

(Dalje prihodnjik.)

„Potrpite nekoliko!“ je rekel. „Čemu taka vprašanja, ki samo nevoljo vzbujajo in zdražbo napravljajo. Kapitan je celoma povedal preveč, deloma rekel premalo in zato ga moram prositi pojasnila. Rekl ste, kapitan, da vam voznja ne ugaja —?“

„Vajeli ste me“, je odgovoril kapitan. „z zapečatenim poveljem, kakor pravijo, da povedem vašo jadrnico, kakor mi bo naročeno. Na tem ni še nič hudega. Ampak opazil sem, da danes že zadnji mož na krovu o tem potovanju ve ve nego jaz. Po mojem mnenju to ni lepo in prav od vas, kaj —?“

„Nikakor ne!“ je rekel doktor Livesey.

„Drugič“, je nadaljeval kapitan, „sem zvedel, da gremo iskati zaklad, — zvedel od svojega lastnega moštva, pomislite! Zaklad iskati je vobče kočljiva stvar, taka podjetja niso po mojem okusu, prav posebno ne, ako so tajna in če — oprostite, gospod Trellawney — je kdo tako tajnost celo izdal — papigi —!“

„Sliverjevi papigi —?“ je vzkliknil graščak.

„Kakor se vzame, gospod graščak. Čeravno človeku, hočem reči. Meni

vati dvakratno obsojenega človeka za predstavnika naše države pri čehoslovaški vladi?

Ker je, gospod predsednik, znano po celim svetu, da mrzite laž in ljubite resnico za ceno svojega življenja, sem uverjen, da mi boste v pismenem odgovoru dali zadovoljivo vest o tej zadevi. — Hud udarec za ponosne in prezirljive „politike“ okoli slabostojne stranke! Našim čitateljem pa priporočamo, da o tej zadevi dobro premišljajo.

Naši romarji pri Mariji Pomagaj.

Cerkvena slovesnost.

Slovenskim Stajercem se je slovi- ta božja pot k Mariji Pomagaj na Brezju zelo vzljubila. Krvava vojska leta 1914 je uknila romanje pobožnih Slovencev iz Stajerske na Brezje. Na splošno željo je mariborska Kršč. soc. zveza pod vodstvom neumorno delavnega ravnatelja Cirilove tiskarne g. dr. Jerovška dne 11. julija t. l. zopet popeljala verne Slovence in Slovenke iz zelene Stajerske na divno Gorenjsko. Romarjev se je prijavilo tolike, da se jih več stotin ni moglo sprejeti. Južna železnica, dasiravno nam je šla s polovično vožnjo in sploh na roko, romarskemu odboru ni mogla za posebne vlake dati na razpolago dovolj osebnih vozov, tako da so se morali žal nekateri romarji voziti v tovornih vozovih. Iz Maribora je pondeljek zjutraj, dne 11. julija peljal prvi osebni vlak okoli 1300 in iz Celja drugi posebni vlak okoli 1200 romarjev iz vseh delov Slov. Stajerja na Gorenjsko. Vodstvo prvega vlaka je bilo v rokah dr. Jerovška, drugi vlak pa je vodil č. g. Marko Krajnc. Med romarji je bilo okoli 30 dušnih pastirjev. Navzoči so bili tudi poslanci: dr. Hohnjec, Roškar, Brodar in Stanonik.

Na Brezje smo dospeli okoli 4. ure popoldne. Oo. frančiškani so nas sprejeli slovesno zunaj Brezja. Z zastavami na čelu in glasno molitvijo rožnega venca smo vkorakali v Marijino svetišče. Cela vas je bila v zastavah. Gorenjci so nas radostno pozdravljali.

Takoj po prihodu na Brezje je stopil na prižnico č. g. Fr. Hohnjec, (brat poslanca dr. Hohnjeca), župnik v Čadramu. Mladi govornik je v temeljitim in vznesenem govoru slavil Marijo Pomočnico. Priprosto ljudstvo, kakor tudi številni izobraženci so bili prijetno presenečeni vsled res izbornih, temeljitih in v srcu segajočih izvajanj mladega cerkvenega govornika. Mirno lahko zapišemo, da smemo prištevati g. župnika Hohnjeca med prve cerkvene govornike lavantinske školije. Drugo pridigo zvečer je prevzel splošno znani cerkveni propovednik č. g. Gomilšek, župnik od Sv. Benedikta. Tudi njegova proslava Marije, kraljice Slovencev, je segala vsem globoko v srce. Župnik Hohnjec je vodil nato slovesne večernice in nato še lepo versko manifestacijo — rimsko procesijo. Čudovito lep je bil prizor, ko se je v prvih nočnih urah razvila v smeri proti Triglavu več tisoč glav broječa množica vernih Slovencev in Slovenk z lučicami v rokah. Glasno pevanje litanij in cerkvenih pesmi je donelo tje gor v skalnate višine gorenjskih gor.

Spovedovanje romarjev se je vršilo do 11. ure zvečer. Skoraj celo noč so proti nebu donele v svetišču glasne molitve in lepe cerkvene pesmi. Pohvalno moramo omeniti, da so nam na Brezju gledali prenočišč in glede postrežbe šli prijateljsko na roko. Posebno zahvalo pa zaslužijo seveda delavni oo. frančiškani na Brezju.

V jutro, dne 12. julija so verniki že od 2. ure naprej zopet opravljali svoje romarske pobožnosti. Ob 2. uri so se začele v svetišču sv. maše in obhajanje vernikov, ki je trajalo v mahih presledkih skoraj do 11. ure. Ob 5. uri zjutraj je č. g. Evald Vračko, župnik iz St. Ilje v Slov. gor. v dobro zamišljenem in po njegovi stari navadi navdušenem govoru opisoval Marijo kot našo mater.

Politično zborovanje.

Po končanih cerkvenih slovesnostih se je vršil na lepem in velikem prostoru zunaj pred cerkvijo političen shod naše Slovenske ljudske stranke,

kakor si ga veličastnejšega niti predstavljati ne moremo, kajti prisostvovala mu je tritisočera množica ljudstva iz vseh stanov, mošje in mladenci, žene in mladenke, ki so napolnile ogromni prostor pred cerkvijo. Političen shod je otvoril in mu predsedoval naš kranjski kmetski poslanec g. Stanonik.

Kot prvi je govoril član Jugosl. kluba naš narodni poslanec dr. Hohnjec. V živih in prepričevalnih besedah nam je orisal politične boje naših poslancev v konstituenti, zlasti borbo za dobro in pravično ustavo, ki bi naj bila temelj za razvoj naše mlade in lepe države, katero ljubimo in smo ji udani iz celega srca. Poslanci Jugoslovanskega kluba se niso ustrašili nobenih ovir in nobenih težkoč, le da bi nam priborili avtonomijo in tako ustavo, ki bi po možnosti zadovoljila vsa tri plemena v naši državi. V tem težavnem boju so nam vpadli v hrbet samostojneži ter nas izdali, ker so bili od vlade podkupljeni. (Ogorčeni medklici: Fej izdajalcem samostojnežem!) Podkupljeni so bili za težke milijone muslimani, liberalci in zlasti naši samostojneži, ki so na vsakem shodu povdarjali, da zahtevajo avtonomijo Slovenije ter da se bodo zavzemali za pravično ustavo. Toda svoje dane obljube pred in za časa volitev v konstituenti so pojedli v tem hipu, ko so prišli v Beograd, ko so vstopili v vlado in je eden njihovih poslancev postal minister, drugi podpredsednik zbornice itd.

To so tisti podkupljeni samostojneži, ki so nas pri glasovanju za ustavo izdali ter glasovali za ustavo, ki ni prinesla Slovencev in Hrvatov zaželjene avtonomije, za ustavo, ki nam je prinesla zloglasni „kanceljapagraf“, katerega ne pozna nobena druga ustavna država na celim svetu. Ustava, katera nam je bila vsiljena, je krivična in katoliški cerkvi skrajno sovražna, kajti napravila je katoliško Cerkev za sužnja države. Toda katoliška Cerkev ni bila nikdar in tudi nikdar ne bo sužnja države, in mi se bomo borili do zadnje kapljice krvi za pravice in za prostost katoliške Cerkve in za tako ustavo, ki bo zadovoljila vsa tri plemena v državi. Napačno bi bilo misliti, da pri tem zadene kaka krivda Srbe, ne, srbski kmet je ravno tako dober, kakor je naš slovenski ali hrvatski, ampak krivci so tisti od ljudstva izvoljeni brezvestni poslanci, ki so nam zvarili tako slabo ustavo. Ustavi, kakor nam je bila s pomočjo demokratov in podkupljenih samostojnežev vsiljena, se bomo zaenkrat pokorili, ker se ji moramo pokoriti, toda že sedaj napovedujemo boj tej krivični ustavi z vsemi postavno dovoljenimi sredstvi. In v tem pravičnem boju nam bo Bog pomagal. (Dolgotrajno in navdušeno ploskanje in odobravanje!)

Za njim je govoril naš kmetski kranjski poslanec Stanonik, ki je istotako v živih besedah orisal boje poslancev Jugoslovanskega kluba za avtonomijo in za pravično ustavo. Z groznimi besedami je ožigosal izdajalsko postopanje samostojnežev v konstituenti, to je tistih samostojnežev, katere je izvolilo slovensko ljudstvo in ki so, podkupljeni za težke milijone, za ministrske stolce, za podpredsedniško mesto in za druga mastno plačana mesta glasovali za vsiljeno nam krivično ustavo in dobili zato še celo odlikovanje iz Beograda.

Ti plačani in podkupljeni izdajalci so lunavi obojebne vrste. Doma in na shodih se posebjali ljudstvu, da se bodo borili za avtonomijo, za pravično ustavo in za svobodo katoliške Cerkve, doma so se delali silno pobožne in verne, povdarjali so povsod, da niso proti katoliški Cerkvi in duhovnikom, toda ko so prišli v Beograd so postali čisto drugačni. Vlada jih je podkupila in snedli so vse svoje obljube. Glasovali so proti avtonomiji, glasovali so za zloglasni „kanceljapagraf“, ki bi naj dal naši duhovščini nagobčnik na usta, in glasovali se za utesnitev katoliške Cerkve, kajti noben katoliški škof bi ne smel brez dovoljenja ministra, to je neposredno, občevati s poglavarjem katoliške Cerkve v Rimu. Ti samostojneži, katere je poslalo preslepljeno slovensko ljudstvo v Beograd, so z najgršimi psovkami obkladali naše šole in duhovs-

čino in komaj in še predno je kak naš poslanec SLS začel govoriti v konstituenti, so izlili nanj cele golide njihove smrdljive gnojnice, niso se pa vsrašili nobene. Se tako gnusne ter grde psovke, hrulili in vpili so kakor razjarjeni divjaki iz Afrike, le da bi onemogočili govor kakega našega poslanca. (Klici silnega ogorčenja.)

Ustavo imamo in se ji moramo ukloniti, toda obljublamo, da se bomo proti tej krivični in slabi ustavi borili z vsemi postavnimi sredstvi.

Pozivam slovensko ljudstvo, da ob priliki prihodnjih volitev v drž. zbor s krogljicami v rokah temeljito obravna s samostojneži-izdajalci našega naroda, da niti eden ne pride več v Beograd, kajti naš pošten in veren slovenski narod odklanja hinavstvo ter izdajalstvo samostojnežev. (Dolgotrajno viharno ploskanje in živio-klici.)

Nato nastopi vodja romarjev č. g. dr. Jerovšek ter pojasni, da nam državna železnica ni hotela dati ne polovične vožnje in ne vsaj nekaj osebnih vozov. Pač pa je rada sprejela od romarjev okoli 130.000 K.

Za njim je govoril posestnik g. Mlinar iz Loke o raznih gospodarskih zahtevah našega slovenskega ljudstva.

Veselo pozdravljen je nato nastopil predsednik Jugoslovanske kmetске zveze, narodni poslanec Brodar iz Kranja. Poslanec je, kakor poprej njegov tovariš Stanonik, ostro bical izdajalsko postopanje samostojnežev v Beogradu, ki so prodali toli zaželjeno slovensko samoupravo za srbski centralizem. Pozival je celokupno slovensko ljudstvo, naj se združi v Slovenski ljudski stranki, oziroma v Kmetški zvezi v najodločnejši odpor proti škodljivcem in izdajalcem slovenskega ljudstva.

Nato je predsednik zaključil nad vse sijajno in slovesno zborovanje, na katero je vlada poslala komisarja, da bi nas kontroliral, kaj govorimo. Je žalosten odšel.

Popoldne sta oba romarska vlaka odpeljala v popolnem redu in brez kakšne neugode domov na Slov. Stajersko. V Ljubljani je bil večurni odih. Romarji so po večini izrazili željo, da bi se tudi prihodnje leto priredilo slično romanje na Brezje, ki pa bi naj dalo vsem romarjem priliko, da vsaj za 2 dneva lahko obišejo rajskolepi Bleč.

Naši društveni domovi.

Kakor ne more obstojati družina brez doma, tako se naše organizacije ne morejo razviti do popolnosti brez društvenih domov. Naša društva so navažno potisnjena v kakšne kurnike, kjer se ni mogoče gibati, ali pa imajo svoje prostore celo v krčmi. Mnogo si člani naših društev ubijajo glave, kako naj pridejo do lastnega doma. Prvic je potrebno, da ima društvo, ki si hoče zidati svoj dom, nekaj navdušenih in izvežbanih članov, ki bodo skrbeli za življenje v bodočem domu, — drugi pa mora imeti svoj društveni dom ali vsaj košček društvenega prostora.

„Društveni dom“, že beseda sama na sobi znači, kakšnemu namenu naj to posluži? Društva imajo tu v njem svoje bivališče, svoje domovanje, ker za ne obstojajo samo iz pravil, iz poslovnih knjig in papirjev, ampak predvsem iz članov, je društveni dom v resnici dom vseh članov, kar bi v resnici naj tudi bil. Ni dovolj, da imamo v domu razne pevske in druge vaje ter od časa do časa kakšno veselico, ampak ljudsko, družinsko življenje se mora oživeti v njem. Vse, kar nam pštenega ponujajo razna druga zbirališča, vse se mora uvesti v naš društveni dom. Poštena zabava, kakor n. pr. poštna gledališka igra, pevske prireditve itd., vse to mora nuditi ta društveni dom. Skrbeti mora, da se nudi vsakomur v društvnem domu lepša zabava, nego v krčmi, ker le na ta način bomo dosegli, da iztrgamo ljudi zopet iz gostilniškega in jih uvedemo v društveno življenje.

Posebna skrb pa moramo polagati na to, da dobi šolski naraščaj v domu dovolj različne zabave in pouka. Ti otroci naj imajo v domu poseben prostor in naj bodo vedno pod nadzorstvom voditelja, ki se mora v to svrhu dobiti. Biti pa mora dober vzgojitelj,

ki naj vse pozornost obrača na vzgojo dobrih značajev. Ob nedeljah naj se po možna stavi vrše v domu kratka predavanja. Udeležba bodi obvezna.

Predavanja naj bodo zanimiva in kratka, boljše malo in večkrat, ker z dolgotrajnimi predavanji se doseže le to, da nestopnost, ki nastane, pokvari ves vs. Naj bodo pa vedno na koncu zabave ali iger, da bo vtis posamezniku ostal in da bo o njem tudi sam razmišljal. — Fantje, dekleta in naraščaj naj se pridno vadi v petju, igrah, tamburanju in telovadbi.

Šolci, ki se pridobi pri teh vajah, naj se uporabi pri prireditvah, ki naj se vrše večkrat. Skrbeti je treba, da so te prireditve zanimive, z raznovrstnim vzporedom: enkrat igra, drugič petje, tamburanje itd.; enkrat nastopajo otroci, drugič dekleta, enkrat fantje, drugič zopet vsi skupaj, sploh naj se vpištevata raznovrstnost, ki naj upesuje pobija enoličnost in navličnane udeležencev. Prireditve naj bodo brez vstopnine.

Zimske dneve, posebno večere, po rabimo poleg raznih vaj tudi za to, da uvedemo kak tečaj, bodisi knjižgovoski, gospodinjjski, govorniški, telovadski, gospodarski, pevski, godbeni itd. K tem tečajem, ki naj bodo dobro pripravljene, pritegnimo vse člane. Glavno pa je, da se nekaj ljudi resno zavzame temu delu, da sami sebe neumceno izobražujejo in to izobražbo pri tem delu porabijo. Posamezni odborniki si naj razdeljajo delo in naj se vsak v svoji stroki temeljito uri in vežba, da mu bo omogočeno, učiti tudi druge. Ako bomo v domove uvedli ta naša dela, bomo prepričani, da uspešne izostanejo. Dobre može in mladenčke spravimo s tem iz gostilen, zapeljivost liberalizma bo uničena in v nekaj letih dobimo zdrav, nepokvarjen naraščaj! Kako naj bo društveni dom uražen, kako naj ga postavimo in kam, a posebno pa, kako naj dobimo sredstva za zgradbo, o tem pa v kratkem več! Bog živi!

Politični ogled.

Kraljevina SHS. V naši visoki beograjski politiki je še vedno zastoj. Večina ministrov se sprehaja po naši širni kraljevini, Pašič je nekaj dni marodiral na žolčnih kamnih, a je sedaj toliko okreval, da se bo lahko odpeljal nekam na letovišče. Kar je ministrov v Beogradu, so se pečali in prerekali radi imenovanja kraljevih namestnikov za razne upravne oblasti, ki jih bodo sedaj po novi ustavi vpeljali mesto poprejšnjih pokrajinskih vlad. Kdo vse je že imenovan kraljevim namestnikom, poročamo na drugem mestu. Več kot politika zanima sedaj vladne politične kroge pogon za komunisti, katere dolžijo, da niso samo udeleženi na napadu na regenta, ampak, da so hoteli celo strmoglaviti celotni družabni red in državo samo. Glede naše edino kaj vredne baroške luke, ki bi nam morala pripasti po rapalski mirovni pogodbi, se javno piše, da nam jo je g. Pašič zmešetaril pod italjansko vrhovno oblast in bomo mesto Baroša dobili Skader. Zastopniki naše države in italjanske se že zopet pogajajo v Beogradu radi trgovinskih zvez med našo kraljevino in Italijo. Te dni so se pogajali radi plovbe po morju, ribolova in prevoza blaga. Celotno časopisje poroča, da pride na Hrvaško in v Slovenijo največji srbski prijatelj Slovencev in zagovornik slovenske avtonomije Stojan Protič, ki bo prirejal v družbi naših in hrvatskih politikov shode.

Avstrijski državni kancler je podal v odseku za zunanje zadeve izjavo, v kateri je naglasil, da se bo Avstrija trudila, da stopi v kar najozji prijateljski stik z vsemi sosednimi državami in bo postala potom prijateljskih zvez steber reda in miru v Evropi.

Gornješlezjsko sporno ozemlje, katerega so zopet zasedli zavezniki in pomirili med seboj se ravsažoče Nemce in Poljake, bo menda v kratkem zopet postalo torišče nove vstaje. Poljske dobrovoljce je namreč sprejelo Poljakom naklonjeno gornješlezjsko prebivalstvo kot hlapce, ki so poskrili in zakopali orožje, da ob pravem času sledijo klicu svojih voditeljev in iztrgajo Nemcem Gornjo Slezijo.

Turki poročajo, da so poštno zopet naklestili Grke v Mali Aziji. Zaposost Carigrada se bojijo Angleži, ker

se hočejo turške prestolnice polastiti pristaši Kemal paše, ki podijo Grke po Mali Aziji. Ententa sedaj mešetari krog naše kraljevine in Rumunije, da ju pridobi za obrambo Carigrada.

Boji na Irskem med Angleži in irskimi uporniki so še vsem gotovo v živem spominu. Ti boji so bili skozi mesce na dnevnem redu. V teh dneh pa nam poročajo, da se vršijo med zastopniki irskih upornikov in angleško vlado pogajanja za vzpostavitev miru in reda med obema državama. Je veliko upanja, da se vendarle enkrat sporazumeta Anglija in Irska.

Tedenske novice.

t Naš kralj Peter je praznoval minuli torek svoj 77. rojstni dan.

t Novo upravno razdelitev naše države bodo začeli upeljivati. V Beogradu so že imenovali mesto dosedanjih predsednikov pokrajinskih vlad takozvane kraljeve namestnike. Ljubljanska upravna oblast dobi kot svojega kraljevega namestnika Slovenca Ivana Hribarja, ki je bil dosedaj poslanik v Pragi in je prestopil kmalu po našem ujedinjenju s Srbi k najmočnejši radikalni stranki. Dosedanji predsednik naše ljubljanske vlade dr. Baltič je imenovan zastopnikom ljubljanskega kraljevega namestnika. Novi kraljevi namestnik Hribar bo odpravil dosedanjo ljubljansko vladó. Za Zagreb je imenovan kraljevim namestnikom demokrat Demetrovič.

t Kdo je najbolj žalosten, ker dobi Ljubljana kraljevega namestnika Hribarja in njegovega zastopnika dr. Baltiča? Ta najbolj žalostna prikazen je samostojni mlinar Stefan Dobnik iz Zlatoličja na Dravskem polju, ki je nekaj mesecev sedaj mlinaril kot podpredsednik ljubljanske deželne vlade. Tega mlinarja podpredsednika so sedaj razrešili njegove vladne časti in ga poslali nazaj na Dravsko polje v mlin, kjer se bolje spozna, kakor pa pri vladi. Čudna dejstva smo doživeli pod Pašičevo vlado: da nam ministruje mesar Pucelj in nam je podpredsedoval mlinar. Mesar minister — mlinar deželni podpredsednik, se li smemo čuditi, da imamo vsaki dan nove davke!

t Pokojni vojvoda Mišić, ki se je kot vojak zanimal tudi za ureditev naše države, je nekoč rekel: »Pustite Hrvate na miru, naj si sami zgradijo svojo hišo, naša dolžnost pa je, da jim priskočimo na pomoč, ako bi nas klicali. Bog obvaruj, da postane Beograd Beč ali Pešta, to bi nas upropastilo!« Tako je govoril odlični vojvoda, ki je kot Srbin in vojskovodja obsodil centralizacijo ureditev države. Ako bi vojvoda Mišić še živel, bi ga policajdemokrati in samostojni radi teh besed gotovo poslali v pokoj. Pri nas je vse mogoče.

t Kako bo pa sedaj s Koroško? Ob času, ko so Poljaki nasilnim potom zasedli gornješlezjske kraje, se je govorilo po Parizu, da bo ententa ljub za koljake slabo izpadlemu glasovanju o pripadnosti Gornje Slezije isto razdelila med Nemce in Poljake. V dobi gornješlezjskih dogodkov smo se tudi mi Slovenci oklenili upanja, da dobimo nazaj Koroško vsaj do Drave. A v gornješlezjske razmere so se v taknili Angleži, ententa je zopet zasedla sporne kraje, Poljaki so se morali umakniti in še danes ni gotovo, kaj bo z Gornjo Slezijo. No, hitreje kakor Poljaki Gornjo Slezijo bomo izgubili mi Koroško. Te dni bo začela namreč medzavezniška ententna razmejitevna komisija, ki je že zgotovila razmejitve med Avstrijo in našo kraljevino od Kokošnjaka do Radgone, svoje delo in na Koroškem in sicer v treh partijah.

t Politični shod priredi poslanec dr. Hohnjec v nedeljo 24. julija po cerkvenem opravilu pri Svetinjah.

t Kam tira ljudstvo davčna oblast (Kmet s Pohorja.) Kakor predpisujejo davčni uradi davkoplačevalcem davke, presega vse meje. Nobe-nega sistema ni v predpisih. Poljubno naplače uradnik najvišjo svoto, ki se mu zdi, in jo zahteva od posestnika v plačilo. Posestniki pridejo nato se pri toževati. Kateri je dobro znan, doseže takoj popust, ženska jokajoče, imajo tudi dovolj sreče, drugi pa morajo iti k demokratičnim odvetnikom, da napravijo rekurse, ki stanejo denar, najmanj pa 2000 K eden. Kaj ni več pravice od strani države, da bi se predpisalo res samo toliko davka, kolikor gre vzkam davkoplačevalcu primer-

no po dohodkih in na podlagi zakoni-tih določb. Ljudstvo zgublja vero v pravičnost države, če se dela na take čuden način. To postopanje ne dela ljudi samo protidržavne, temveč jih sili k izseljevanju. V marenberskem okraju hočejo posestniki opustiti vse in se izseliti. Kaj nič ne pomislijo vladni organi, kake posledice zamorejo prit za državo, če pridejo vsled prehudega davčnega vijaka posestva na boben? Mnogi morajo dele posestva prodati, če hočejo kriti in plačati te davke, ki jim jih pripisujejo davčni uradi. Kako se naj razvija gospodarstvo in blagostanje, če mora kmet, posestnik in obrtnik odprodajati od svojega inventarja, če hoče zadostiti zahtevam, ki jih nalaga v nepremagljivi meri država? Če bode šlo še dve leti tako naprej, bomo obubožali vsi, potem si pa naj išče država davke od ubožcev, katere bode celo treba hraniti in zanje skrbeti. Čudimo se najbolj našim uradom in finančnim oblastem, da tega na uvidevajo. Kot Pohorjanc, pri-prost kmet, pristna slovenska korenina, pa vam slovenskim uradnikom zakličem v brk: »Tako niso delali z nami najbolj zagriženi nemškutarski uradniki! Slava vam, slovenskim sinovom«, da vas tako čutimo na lastni koži!

t To je gospodarstvo! Glasilo srbskih zemljeradnikov, »Selo«, je priobčilo zelo zanimive podatke o naravnost nesramnem gospodarstvu z državnim oz. davkoplačevalskim denarjem. V letošnjem proračunu se nahajajo sledeče postavke: Za nekoliko tisoč bosanskih revežev, katerim je povodenj uničila vse imetje — en milijon dinarjev; 1500 turških veleposestnikov v Bosni pa dobi kot nekaj »Trinkgeld« reci in piši — 250 milijonov dinarjev. Za pol milijona vojnih vdov in sirot ima vlada samo 12 milijonov dinarjev na razpolago, za ustoličenje pravoslavnega patrijarha pa so potrosili — 18 milijonov dinarjev. Za neštivilne ministrske avtomobile, bencin in soferje — 22 milijonov, za dvorsko pohištvo pa — 24 milijonov dinarjev. — Zares lepo so gospodarili demokrati, radikali, muslimani in slovenske izdajice — samostojneži. Kdo naj se še čudi velikim davkom? Takšno gospodarstvo bo spravilo državo na kant. Tudi to je blagoslov centralizma.

t Kako je s prazniki v naši Jugoslaviji? V naši kraljevini imamo katoliške, pravoslavne, turške in državne praznike. Vse štiri vrste ravnokar naštetih praznikov praznuje le naš parlament, katerega vedno pošljejo na oddih in počitnice, kakor hitro se pojavi kaka skupina praznikov kakršnekoli v nas zastopane veroizpovedi. Naši državni uradniki pri nas v Sloveniji slavijo v brezdelju vse katoliške praznike in seve tudi celo vrsto državnih. Najbolj sta glede prazničnega brezdelja prikrajšana kmet in delavec, ki uživata kot delopust edinole katoliško-cerkvene praznike. Omeniti in povdariti pa moramo, da praznujejo novo navlako državnih praznikov uradniki na račun kmeta in davkoplačevalcev! Tako se godi in postopa glede delopusta v državi, katero krmarijo uradniki, katerim sta kmet in delavec deveta brigada. Da nas pa bo potom nove ustave po celi kraljevini enkrat uvedeni centralizem osrečil še z večjim številom državnih brezdelavnikov za uradništvo, je gotovo dejstvo, katerega se že lahko danes veselimo.

t Novi mariborski župan socialistni demokrat Grčar je potrjen v Beogradu. Potrditev novega ljubljanskega župana narodnega socialističnega Peska, pa skušajo demokratije na vsak način onemogočiti, seve, ker gre Zerkjavu za milijone, ako zgubijo liberalci svojo zadnjo trdnjavo — belo Ljubljano. Ljubljanska demokratična gospoda se boji tudi vpogleda v svoje dosedanje mestno gospodarstvo, radi tega poiskuje vse lumparije in golju-fije, samo, da bi vsaj zavlekla, če že ne čisto preprečila ustoličenje novega ljubljanskega župana. Novi celjski župan — demokrat dr. Hrašovec je bil seve takoj potrjen, zaprisežen in že županuje.

t Tudi ljubljanskega novega župana Peska je potrdila belgrajska vlada. S to potrditvijo je zrušena zadnja liberalna trdnjava — bela Ljubljana!

t V občini celjska okolica se je v nedeljo vršila županska volitev. Za župana je izvoljen s 14 glasovi socialistni demokrat Hrašovec. Pristaš naše stranke g. Golograuc je z 10 glasovi

propadel, ker so oddali demokrati in slabostojneži ter narodni socialisti — prazne glasovnice.

t Gerenta v Dolenji Lendavi v Prekmurju je samostojno-demokratična ljubljanska vlada odslovila od gerentstva samo radi dejstva, ker je agitiral samo za Kmetsko zvezo. Ali mar naj agitira g. Sever, znani organizator naših prekmurskih županov, kot naš strankar za demokrate, katerih ni v celem Prekmurju za eno večerjo in še ti so privandrani učitelji in uradniki? Za zopetno vpostavitve g. Severa na gerentsko mesto se je zavzel pri notranjem ministrstvu prekmurski poslanec Klekl, ki je v svoji interpelaciji radi protizakonito nasilnega nastopa napram našemu somišljeniku Severu ministru pojasnil, kakaka očita nasilja si dovoljuje ljubljanska demokratično-samostojna strabovlada.

t Železniški promet med Mariborom in Celovcem, Mariborom—Radgona in Špilje se že vrši nemoteno nekaj časa sem. Sedaj pa je nekaj padlo v glavo nemškim obmejnim hujskačem, ki so začeli pritiskati na vso moč na dunajsko vlado, da zopet prepove ravnokar započeti promet. Nemec ostane Nemec, na eni strani bo prosjačil, na drugi pa hujskal in nas bo skušal oškodovati, kjer bo količjak mogel. Smo čisto lahko prepričani, da bo promet med nami in Avstrijo na celovski in ljutomerski proggi zopet ustavljen. Nemci dosežejo vse — mi pa nič!

t Izletniški vlak. Od dne 10. t. l. naprej vozi na proggi Celje—Velenje ob nedeljah in praznikih novo vpeljani izletniški vlak, ki odhaja iz Celja ob 4 h 7 min. in dospe v Velenje ob 5 h 50 minut. Ta vlak ima priključek na mešani vlak proti Slovenjgradcu.

t Dr. Jančič oproščen — liberalci pogoreli. Spletke, ki jih je uprizarjal šolski vodja Senica pri Sv. Petru v Sav. dolini proti župniku dr. Jančiču, so presegle že vse meje. »Nova doba« je bruhala iz svojih umazanih predalov najogabnejše golide smrdljive gnojnice in natolcevanja proti imenovanemu župniku, ki ni zakrivil prav ničesar. Vsa njegova »krivda« je obstojala v tem, da se ob priliki reklamacijskega postopanja za volitve v konstituanto kot župnik ni uklonil vsemogočnim liberalnim generalom. Radi tega je vložilo državno pravičnost v Celju proti dr. Jančiču obtožbo radi kršenja volilnega zakona. Senico, ki je vedno rovaril proti dr. Jančiču, pa je najobčutnejše pičila vloga, ki jo je dr. Jančič popolnoma utemeljeno vposlal poverjeništvu za socialno skrbstvo in v kateri je Senico naznanil kot človeka — vinskega brata, kateremu se mladine ne more prepustiti, da bi jo s svojimi vzgledi vodil na ne-prava pota. Proti obsodbi celjskega sodišča je dvignil dr. Jančič pri kr. stolu sedmorice v Zagrebu priziv. Zagrebško sodišče pa je po tehtni razsodbi dr. Jančiča — oprostilo. — V svrhu boljšega poznavanja policajdemokracije naj še služi sledeči dogodek. Dne 10. junija je odposlal okr. šolski svet v Celju komisarja Pinkavo k Sv. Petru, da uvede preiskavo v zadevi nadučitelja Senice. Komisar Pinkava ni hotel protokolirati izjave pozvanih prič, ki so izpovedovale proti Senici. V navzočnosti dr. Jančiča je strahovito vpil nad eno pričo, ki je izjavila, da je videla Senico večkrat pijanega. Smo radovedni, ali bo »Nova doba« beležila oprostitev dr. Jančiča?!

t Kako je s krivci bombnega napada na regenta? Radi ponesrečenega napada na regenta in Pašiča je bilo doslej zaprtih 700 oseb. Vsaki dan pa se vršijo še vedno nove aretacije. Napadalec Stejič in neki zaprti sobni slikar Mojzes valita vso krivdo in pripravo za ta napad na komunističnega poslanca Kovačevića. Slikar Mojzes obtožuje Kovačevića, da so bili na njegov nasvet že leta 1920 po Hrvatskem in po večjih mestih Srbije osnovani razni komunistični odbori s pododseki, katerih na men in cilj je bil: strmoglaviti in zrušiti sedanji državni in družabni red. Zaprti komunistični poslanci in večina aretirancev pa trdovratno zanika vsako najmanjšo krivdo soudeležbe pri napadu na regenta. Po Beogradu že prodaja policija komunistične domove, tiskarne in knjigarne socialistnim demokratom, ki bodo imeli o napadu na regenta in Pašiča še največ profita.

Kako pametni so naši ministri. Na tisoče wranglovcev je pri nas dosedaj zastoj jedlo, se oblačilo in veseljalo na državne stroške in povrh

so še dobivali posamezniki tudi podpore iz državne blagajne. Sedaj še la-so naši beograjski ministri pogruntali, da bi bilo dobro ruske begunce povabiti tudi na delo. Ministri so se posvetovali in sklenili, da wranglovci ne bodo dobivali več državnih podpor. Ampak bodo morali na delo, katero se jim bo pa plačalo. 5000 Rusov je stavljenih na razpolago ministrstvu saobračaja, vojne in mornarice, pašte in ministrstvu za javna dela. Predno naši ministri sklenejo kako pametno, ki jim je že ležala nekaj mesecev na dlani, trpi dolgo in se vse vrši po receptu: Ima vremena!

t Iz nesrečne ljubezni je skočila z mariborskega starega mosta v Dravo minuli ponedeljek 21 let stara Erzi-ka Paksi, ki je igralka pri zdaj v Mariboru se mučedeckem cirkusu. Vzrok, da si je hotela mladostna Erzi-ka končati življenje v dravskih valovih, je nesrečna, neuslišana ljubezen. Seve, ko je dekle začutilo mokroto in nevarnost Drave, je začelo vpiti na pomoč. Dva moža sta skočila v vodo in se pogнала za živitje, da je otmeta. Res se je jima posrečilo, da sta jo izvlekla iz Drave sicer nezavestno, a še pri življenju. Mesto hladnemu grobu so izročili Erzi-ko mariborski rešilni postaji, ki jo je spravila k polnemu življenju. Mogoče bo Erzikin samomorilni poizkus omehčal njenega ljubčka, da se bo odzval njeni ljubezni. Voda vsebuje zdravilna sredstva tudi za bolno srce!

t Redko starost 90 let je doživela Ana Struci, po domače stara Ančka, pri Sv. Trojici v Halozah. Rojena je bila 28. aprila 1832, umrla pa je 7. julija 1921. Hvalevredno moramo o rajni povdariti, da je bila z 90. letom še dekle in so jo nosila pri pogrebu belo oblečena dekleta. So pač redka tako stara dekleta.

t Avtomobilska nesreča. Na cesti med Vitanjem in Vojnikom, v bližini gostilne Bolc v Sobski, je v nedeljo, dne 10. t. m., zavozil avtomobil g. Kovačiča na čez cesto položeni tram tav se preuklonil v cestni jarek. Avtomobil se je razbil. K sreči ni bil nikdo težje ranjen. Kakšnih 100 m spredaj je ležal drugi tram na cesti. Gre za hudoben čin domačih fantov. Orožništvo zasleduje storišče.

t Velik požar. Minuli teden je izbruhnil požar na domačiji kmeta Osojnika na Vrhuncah v župniji Sv. Petra pod Sv. gorami. Zgorela je hiša in dve gospodarski poslopji. Pogorelec kmet Osojnik je dobro znan vsem svetogorskim romarjem Slov. Štajerske.

t Zgorelo je 20 hiš in gospodarskih poslopj v vasi Done pri Cerkniskem jezeru v noči od sobote na nedeljo. Gaseenje je bilo skoraj izključeno, ker je pihal močen veter in vsled suše niti vode ni bilo pri rokali. Na pomoč prihiteli niso mogli veliko gasti, ker so bila poslopja slamostruha in se je dalo ogenj le omejiti, da ni upepelil celotne vasi. Pogorelci so si rešili edino živino, vse drugo jim je pa pogorelo prav do tal, ker je razsajal požar eno noč in skor še celi drugi dan. Škoda znaša krog 2 milijona kon. Ogenj je povzročila in naravnost zanelila hudobna zločinska roka nekčega tatu iz Italijanskega, ki je lansko leto v zgoraj omenjeni vasi ukradel kravo ter hotel z njo pobegniti preko meje, a so ga zalotili domačini in ga po ljudskem pravu pošteno nabili. Čez leto in dan se je zopet drisklatil v vas in iz maščevanja podtaknil ogenj.

t Bratomorni uboj. V Mengšu na Kranjskem je v nedeljo, dne 10. t. m. ob pol 10. uri zvečer ustrelil Mihael Friškove svojega brata Franceta. — Vzrok tega uboja je nevoščljivost. Matu je namreč pred kratkim izročila posestvo mlajšemu sinu Mihaelu, kar je brata Franceta zelo jezilo in mu je v jezi tudi parkrat grozil. Ko sta se na večer vračala iz gostilne, so naši Franceta po dvakratnem strelu ranjenega, ležati na dvorišču. Umrl je v par minutah.

t Velika železniška nesreča se je zgodila minuli ponedeljek v Čupriji v bližini Niša. Vlak, ki je vozil v čuprijski kolodvor, je trčil ob vlak, ki je stal na postaji. Pri tem trku je bilo razbitih 20 vagonov, mnogo oseb ranjenih in ubitih. Strojvodji je odrezalo obe nogi.

t Temeljito si je končal svoje življenje 53-letni Jovan Petrovič iz Arada.

Sreanu. Najprej si je prerezal z brit-
vijo goltanec in trebuh. To pa mu še
ni bilo zadosti in se je vrget s prere-
zanim goltanecem in trebuhom v vod-
njak na dvorišču, kjer je povrh se utonil.

Hiša se je zrušila. V Sarajevu
se je pred par dnevi sredi mesta zru-
šila anonadstropna hiša. Hiša je last
bogatega židovskega trgovca, ki je
bil tak skopuh, da ni pustil popraviti
najmanjše stvari. Pravijo, da si bode
sedaj sezidal novo. Denarja bo že imel
na razpolago!

10 milijonska goljufija. Belgraj-
ska policija je pred par dnevi razkri-
la zanimivo goljufijo. Trgovec Emilij
Vasiljevič je poneverjal menice v ve-
likem ter si na ta nepošten način pri-
dobil 10 milijonsko premoženje. Ta po-
strel je opravljal nad dve leti. Ob pri-
liki preiskave so ugotovili njegovo i-
movino, ki znaša — 18.000 K. Ostalo
svoto (i) je baje zapravil in z njo po-
pravil razne dolgove.

Priče, zglasite se! Leta 1915 je
pešpolk št. 79 bivše avstro-ogrške
armade prodril in prikorakal pred srb-
sko mesto Loznica. Imenovanemu
polku je poveljeval nek polkovnik, čegar
ime nam ni znano, toda ta polkovnik
biva baje sedaj v naši državi. Temu
polkovniku je prišlo na ušesa, da je
vodnjak, ki se je nahajal pred mestecem,
zastrupljen. Polkovnik je, ne da bi se
bil poprej prepričal, je-li odgovarja ta
vest resnica, kratkoma zaukazal, da je
moral priti k njemu tamošnji pravos-
lavni duhovnik, katerega je brez vsa-
kega dokaza obdolžil, češ, on je vodnjak
zastrupil. To drzno trditev je duhovnik
odločno zavrnil. Vsi navzoči častniki
in vojniki so pa pričakovali, da bo
polkovnik prisilil duhovnika, da bo mor-
al izpiti kozarec vode iz dotičnega
vodnjaka, kajti le na ta način bi se dala
ugotoviti istinitost te vesti. Toda ne!
Polkovnik je začel prav surovo vpiti in
kričati ter zmerjati duhovnika. Končno
je zaukazal polkovnik, da so morali
vojaki takoj zvezati duhovnika in ga
vreči v vodnjak, v katerem je utonil.
Tudi ni veliko manjkalo, da ni zadela
slična usoda še tudi nekega 8 let starega
dečka, ki je v bližini pasel gosi. Rešil
ga je polkovni zdravnik, ki pa ni več
med živimi. Sploh je bil ta polkovnik
prava zverina v človeški podobi. Popol-
noma nedolžne ljudi, kot otroke, one-
mogle starčke in ženske je lastnoročno
streljal kakor zajce, s satanskim po-
smehom je nameril samokres na ne-
dolžne žrtve in čim več jih je postrelil,
tem boljše volje je bil. Ta rabelj še
baje živi in sicer nekje v naši državi.
Pozivamo častnike in moštvo pešpolka
št. 79, ki je bilo priča grozodejstvom
te zverine v človeški podobi, da nam
javi ime tega polkovnika in vsa nje-
gova zverinstva, ki jih je zagrešil na
naših srbskih bratih.

Izjava. V »Kmetijskem listu« od
dne 23. junija t. l. (št. 25) me prište-
vajo k pristašem Samostojne kmetijske
stranke. Podpisani ugovarjam proti temu
najodločneje ter izjavljam, da sem bil
in ostamem somišljenik Slov. ljudske
stranke. Sv. Martin pri Vurbergu, dne
11. julija 1921. Martin Klampfer, župan.

Za Kmetško zvezo so nabrali
naši pristaši v Gornji Ponikvi 300 K.
Prisrčna zahvala!

Gospodarstvo.

Desetmesečni kmetijsko-gospo-
dinski tečaj v zavodu šolskih sester v
Mariboru se prične dne 16. sept. t. l.
Stan in oskrbo imajo gojenke v zavo-
du. Prošnje za sprejem je vložiti do 10.
avgusta t. l. vodstvu kmetijsko-gospo-
dinske šole v Mariboru. Prošnji se mo-
rajo priložiti: krstni list, domovnica,
zdravniško spričevalo, odpustnica od-
nosno zadnje šolsko spričevalo, ter iz-
java staršev oziroma varuha, s katero
se ti zavezujejo plačevati stroške šola-
nja. Za sprejem je potrebna starost
najmanj 16 let in z dobrim uspehom
dovršena ljudska šola. Oskrbnina znaša
mesečno 350 kron, razun tega mora
vsaka gojenka letno prispevati še do-
ločeno množino živil. Radi pogojev pre-
brane in drugih podrobnosti se je obr-
niti na vodstvo kmetijsko-gospodinske
šole v zavodu šolskih sester v Mariboru.

Čebelarji pozor! V nedeljo dne
17. julija po popoldanski službi božji
(ob treh), bo pri Sv. Trojici v Slov.
gor. čebelarski shod. Predaval bo naš
znani rojak, potovalni učitelj, gospod
Ivan Jurančič. Shod se bo vršil v dvo-
stani izobraževalnega društva; po shodu

bo praktičen pouk pri ulajaku na fran-
čiškanskem vrčju. Prijatelji čebelic,
pridite v obilnem številu!

Vinska letina in trgovina po
drugod. V Avstriji pričakujejo dobro
vinsko letino. Ker se imajo vinograd-
niki stare zaloge, je opaziti padanje
vinskih cen. Za hl nižjeavstrijskega vina
plačujejo 6500 do 7000 avstrijskih kron.
— Na Madžarskem vlada v vinski trgo-
vini stagnacija; promet z vinom je za-
spal. 8—9% vino stane 1400 do 1500
madžarskih kron. Težka vina so mnogo
dražja, ker jih je le malo v zalogi. —
V Italiji počiva vinska trgovina. Priča-
kuje se dobra vinska letina. V Trstu
se je razvila trgovina s španskimi vini.
Mnogo španskih vin uvažajo tudi v
Nemčiji. — V Nemčiji je trgovina z
domaćimi vini popolnoma zaspala.

Zrelo grozdje. V Splitu že pri-
našajo okoliški kmetje zrelo grozdje
na trg. 1 kilogram stane 60 K. Ker
ga prinašajo v velikih množinah, je
cena že padla na 40 K.

Izvozna carina za živino. Za
konje in kobile belgijske in noriške
pasme v starosti nad tri leta je pla-
čati 1600 K za glavo; žrebeta in mla-
di konji do treh let belgijske in nori-
ške pasme 800 K za glavo; za konje,
kobile, mlade konje in žrebeta ostalih
pasem je plačati 1000 K. Goveda in
bivoli: živa 1000 K za glavo, zaklana
800 K. Prašiči: živi do 50 kg teže so
prosti, nad 50 kg 400 K za glavo; za
100 kg prešičjega mesa se mora pla-
čati 200 K.

Poverjenstvo za kmetijstvo na-
merava nakupiti ob priliki praeovanj
na Kranjskem in Stajerskem letošnje
žrebičke in starejše žrebce toplokrvne
in mrzlokrvne pasme za državno žre-
betišče. Oziralo se bo le na prvovrst-
na žrebeta z dokazanim rodom, nakar
se konjerejci opozarjajo ter vabijo, da
se polnoštevilo udeleže prejmovanj.

Mariborsko sejmsko poročilo. Na
svinjski sejem dne 8. julija 1921 se je
pripeljalo 185 ščetinarjev in 3 koze.
Cene so bile sledeče: Plemenske svinje
za 1 kg žive teže od 20—24 K, polpi-
tane svinje za zakol, 20—24 K, mladi
prašiči 6—8 tednov stari kmd. 180 do
300 K, mladi prašiči do 3 mesce stari,
300—400 K, mladi prašiči za 1/2 leta
stari 700—1000 K. Kupčija je bila ži-
vahna. Mladi prašiči so se večinoma
razprodali.

Žitne cene. V Somboru stane
meterski stot pšenice 1040—1050 K, in
koruze 440—450 kron, ovsu sploh ni
bilo. Popraševanje po koruzi je bilo
zelo živahno. Ječmen je že zmlačen in
tudi pšenica je že požeta. V mlinih je
malo moke. V dobrem tednu bodo imeli
mlini že moko iz letošnje pšenice. Cena
pšenični moki je precej poskočila. Toča
je povzročila precej škode. Iz Dalmacije
se poroča, da je deževno vreme letoš-
nji žetvi v Dalmaciji zelo škodovalo,
kajti žito je poleglo in je mnogo zrnja
odpadlo. Trta kaže v Dalmaciji zelo
ugodno.

Zeleni grah v Beogradu. V Beo-
gradu stane kilogram zelenega graha
— 80 K. To je že višek vse draginje.
1 kg zrnate kave iz Brazilije stane 72 K,
1 kg doma pridelanega graha pa 80 K.

Novo sladkorno rastlino so na-
šli v Južni Ameriki. Rastlina vsebuje
velike množine snovi, ki je saharinu
zelo podobna. Nemški generalni kon-
zul Günther, ki je to rastlino našel,
poroča, da je sladkor, izdelan iz te
rastline, tridesetkrat bolj sladak, kol
navadni sladkor. Komad novega tega
sladkorja v velikosti graha že zado-
stuje za eno čašo kave.

Hmelj. Žatec, Čehoslov. republ.
dne 2. julija 1921. Neugodno vreme v
prvi polovici meseca junija je zadrževalo
hmeljsko rastlino v razvoju. Še le 8 dni
imamo ugodnejše vreme, katero bo
hmelju v prid. Stanje hmeljskih nasadov
se sedaj lahko označi kot povoljno, nasadi
že cvetijo, vendar je hmeljskemu cvetu
stanovitno ugodno vreme neobhodno
potrebno. V nekaterih nizkih legah se
je vsled mraza hmeljska ušica zopet
pomnožila in se je treba zoper njo bra-
niti s škropljenjem. Dejstvo je, da se
je stanje hmeljskih nasadov v primeru
z onim meseca junija poslabšalo in da
ni več upanja na dobro letino. Hmeljski
trg je zadnje osem dni zopet nekoliko
oživel in se je hmelj prodajal po 2000
2500 č. K za 50 kg. Konečno razpolo-
ženje je zelo čvrsto, cene pa pomalem
rasteče. — Zveza hmeljarskih društev.

Hmelj. Žatec, 7. julija 1921.
Prve dni julija smo imeli toliko dežja,

da se je stanje v obče nekoliko zbolj-
šalo. Neenakost hmeljskih nasadov se je
nekoliko poravnala. Rastlina je dospela
do vrha drogov, oziroma žic. Imamo
poleg bujnih tudi precejšnji del v raz-
voju zaostalih vrtov. Vsled hladnih noči
se je zopet začela širiti hmeljska ušica
in hmeljarji so vnovič pričeli s škrop-
ljenjem — posebno pa v nizkih legah.
Vendar pa upamo, da nam ušica ne bo
povzročila izdatnega zmanjšanja letine.
Dasi stanje v obče ni slabo, bomo
letos vendarle pridelali manj hmelja
nego v minulem letu. Nujno bi rabili
prav gorkega vremena, posebno pa
toplih noči. — Spalter Land (Bavar-
sko), dne 5. julija 1921. Hmelj se ni
zboljšal; v visokih legah je precej do-
ber, v nizkih pa je skoraj uničen. Če
ne pride skoraj toplo vreme, se bode
naše upanje na letino prav zmanjšalo.
— Hersbruck (Bavarsko), dne 5. ju-
lija 1921. Pri severnih in severozahod-
nih vetrovih imamo prav hladne noči;
vsled tega so se uši pomnožile v veli-
kanskem številu. Tople noči so nujno
potrebne. — Monakovo, 4. julija 1921.
Stanje hmeljskih nasadov na Bavarskem
koncem meseca junija se razreduje z
2-6 pri čemur pomeni 1 pravdobro, 2
dobro, 3 srednje dobro, 4 slabo, 5 prav
slabo. Mrzlo vreme in uši uplivajo ne-
ugodno na hmeljsko rastlino.

Naša lesna trgovina in industrija.

Edino sredstvo, da povzdignemo
vrednost našega denarja, je, da sku-
šamo izvoziti kolikor le mogoče naših
predmetov v druge države. Pri nas je
les eden najvažnejših izvoznih pred-
metov. Leta 1919 smo mogli vsled sil-
no pogrešne ministrske naredbe izvo-
ziti samo majhno količino lesa. Pred-
no je stopila v veljavo druga, nekoli-
ko boljša naredba, se je les, ki je bil
natovorjen na vagonih, silno pokva-
ril, tako, da ga niso marali pokupiti
in so imeli naši lesni trgovci škodo.
Škodo so pa imeli tudi lastniki goz-
dov, ker niso mogli spraviti svojega
lesa v denar. Vrhutega so morali lesni
trgovci po krivici plačati visoko
ležarino za vagon. Med tem časom,
ko smo pri nas čakali na boljšo na-
redbo iz Beograda, nas je s svojim
lesom prehitela Rumunija, ki je vrgla
iz Erdeljskega 40.000 vagonov tesa
na tržiški lesni trg. Ako se upošteva
da je romunski les izborne kakovosti
in ker je romunska vlada do skrajno-
sti znižala izvozno carino za les ter
tudi znižala tarife na železnicah, je
umevno mogla uspešno tekmovati z
našo lesno trgovino. Ta za našo les-
no trgovino neugodni položaj sta iz-
rabili še tudi Avstrija in Čehoslova-
ška. Ti dve državi ste stavili na les-
nem trgu tako ugodne ponudbe, da je
bil izvoz našega lesa hipno ustavljen.
Avstrija in Čehoslovaška sta izvozno
carino za les znižale za 50%, dočim je
naša vredna carino in železniške tarife
zvišale za 100 do 200%. Umevno, da
vsled te popolnoma pogrešene gos-
darske politike naše vlade ni našel
naš les nobenega odjemalca v inovem-
stvu. Ne čudimo se torej, ako sedaj
naša lesna trgovina skorodane poper-
noma počiva. Vsled visoke carine in
vsled neprimerno visokih železniških
tarifov ne moremo izvažati niti drv za
kurjavo, čeprav jih nam preostaja
vsako leto za 20.000 do 25.000 vago-
nov. Naša vlada bo morala hočeš no-
češ znižati carino za les ter tudi od-
rediti, da se bo plačala voznina za les
samo po eni skali in sicer po krome-
traži od postaje dogovora do postaje
razkladanja. Žalibog se v Beogradu v
trgovski politiki ne brigajo za izkust-
va, ki prihajajo k nam iz drugih dr-
žav, vrnati bi se morali po vzgledu
Dunaja, Varšave, Trsta in Franko-
broda, kjer imajo vsakih 14 dni nese-
poselne lesne borze, na katerih delajo
sklepe za lesno trgovino. Lesna trgo-
vina in industrija je za naše blago-
stanje tlike važnosti, da bi morala vla-
da sklicati nekaj shod ali anketo na-
ših lesnih trgovcev in industrijalcev
na katerem bi se obravnavale vse v
lesno trgovino spadajoče zadeve. Pre-
vsem bi bilo nujno potrebno, da se ne-
izudoma znižajo carinski in železniški
izvozni tarife za les, ukiniti bi se mor-
al obrniti in prometni davek na les.
pospešiti bi se moralo carinsko postop-
panje in ukiniti bi se morala ležarina
z lesom natovorjenih vagonov, ki ča-

ka, na zacarinjenje. Ako hoče naša
država povzdigniti vrednost našega
denarja, ako hoče povzdigniti našo le-
sno trgovino, da si zasigura novih vi-
rov državnih dohodkov, mora nenu-
doma ukreniti vse potrebno, da naš les
zopet pride do svoje veljave na svetov-
nem lesnem trgu.

Lesne cene za Slovenijo koncem
junija. Hrastovi plohi 1. razr. 1100 do
2200 K, 2. razr. 700—900 K, za furnir
2600—3400 K, hrastov rezani les (sur
dosses) 3000 K, (sur quartier) 4000 K,
hrastove deske do 50 mm do 3000 K,
hrastovi trami nad 50 mm obrobljeni
do 3400 K, frizi za izvoz do 2500 K,
bukovi plohi 1. razr. 300 K, bukov rez-
zan les parjen 1200—2000 K, surov 1.
razr. 1000—1200 K, javorjevi plohi 1.
razr. do 1100 K, jesenovi plohi 1. razr.
do 1600 K.

Druge države znajo, naša neli
Čehoslovakom je mnogo ležeče na tem,
da kolikor mogoče povzdignejo svojo
že itak razvito lesno trgovino. Čeho-
slovaški lesni trgovci zahtevajo ukri-
njenje izvozne carine na les. Čehoslo-
vaška finančna oblast izjavlja, da si-
cer ne more čisto odpraviti lesne iz-
vozne carine, pač pa jo je znatno zni-
žala in zagotavlja lesne trgovce, da
jo še bo bolj v kar najkrajšem času.

Znižanje lesne izvozne takse na
Čehoslovakem: Na Čehoslovakem
so bile znižane izvozne pristojbine s 1.
julijem t. l. in znašajo sedaj za 10 ton:
1. Za rezano jelovino, ki se izvažata v
Francosko, v Švico, na Holandsko, v
Belgijo, na Angleško, v Italijo iz I.
Češke, Moravske in Šlezije K 450—; II.
iz zahodne Slovaške K 350—; III. iz
vzhodne Slovaške K 150—; IV. iz Kar-
patske Rusije K 100—; izvozna taksa
za rezano jelovino, ki se izvažata iz Šle-
zije in severne Moravske v Italijo, znaša
K 350—. 2. Za bukov rezan les v prej
omenjene države I. K 350—; II. K 250—;
III. K 150—; IV. K 54—. 3. Rezana
jelovina na Ogrsko in v Jugoslavijo iz
krajev južno od Žihme K 300—, iz kra-
jev severno od Žihme K 100—. 4. Bu-
kov rezan les na Ogersko in v Jugo-
slavijo I. in II. K 200—; III. K 100—. 5.
Rezana jelovina na Nemško in Dan-
sko: I. K 450—; II. K 350—; III.
K 200—; IV. K 100—. 6. Doge
K 1000—. 7. Kurivo K 80—. 8. Vино-
gradni koli K 200—. 9. Železniški pragi
za komad: iz Češke, Moravske in Šle-
zije K 8—, iz Slovaške K 5—, iz kar-
patske Rusije K 3—. Izvoz bukovih želez-
niških pragov bo dovoljen šele tedaj,
ko bodo državne železnice krile svojo
potrebo. 10. Hrastovi pragi špecijalnih
dimenzij K 1000—. 11. Jelov okrogel
les iz Češke, Moravske in Šlezije 1000
kron. 12. Okrogel bukov les K 900—. 13.
Jamski les K 700—.

Nov premoženik. V selu Pri-
lepi, (okrog čačanski, Srbija), so od-
krili bogate zaloge črnega premoga.
Prva plast se nahaja 15 m pod povr-
šino zemlje.

Veljavnost poštnih dopisnic lju-
bljanske izdaje podaljšana. Poštne do-
pisnice ljubljanske izdaje z natisnjeno
znamko po 15 par (osvobojenec s pre-
trgano verigo) so zopet veljavne ter o-
stanejo v prometu, dokler se vse ne po-
rabijo. Razume se, da je treba na te do-
pisnice nalepiti še znamko za 10 par
ker znaša, kot je bilo že svoječasnno
razglašeno, pristojbina za dopisnice v
tuzemstvu 25 par.

Novi drobiž iz papirja, ki so
ga izdelali v Zagrebu, bodo izdali v
prometu. Bankovci veljajo 25 par ali 1
K. Državne blagajne in posamezniki
morajo sprejemati ta zakoniti drobiž
do zneska 25 din.

Dopisi.

Slov. Bistrica. Dne 30. junija t.
l. so prinesli različni časopisi pretres-
ljivo vprašanje, da bo tobak kakor tudi ci-
varets in smodke s 1. julijem že zopet
dražji. Moj Bog, kolikokrat pa še ho-
če monopolna tobakna uprava in pa
slavni finančni minister cene tem iz-
delkom zvišati? Kje neki je dobil pod-
uk g. finančni minister in kam je ho-
dil v šolo, da zna v vsakem oziru ta-
ko spretno navijati cene. Vsak hip pri-
nesejo časopisi vesti, da je država na-
kupila strašansko dosti tobaka; en-
krat v Afriki, v Aziji, zopet v Braz-
iliji in nekoč tudi v Sibiriji; pišejo pa
tudi, da se bodo v Sloveniji dobili le-
tos velkanske množine tobaknega pe-
nja, ker je zemlja za gojitev tobaka le-

ko ugodna. Saj je prav; potem bodo bene zopet padle. V Slovenski Bistrici pač ni tobaka, tako trdijo ljudje, in g. Omerzu, ki obratujejo v prazni stavci z mešanim blagom, tobačni trafiki brez tobaka, so obenem tudi glavni založnik praznih tobačnih zabojev, imajo tudi pravico prodaje kolekov in drugih vrednot, katerih pa skoro nikdar nimajo. Kaj je to? Če prideš po tobak, se ti odgovori: Se ni bila „la-snga“ in tedaj „Habe die Ehre.“ Po nedeljah in praznikih je štacuna, v kateri se nahaja tobačna trafika, zaprta. Tako je bila zaprta tudi na praznik sv. Petra in Pavla. Preletal sem vse tobačne trafike nikjer ni bilo mogoče dobiti tobaka in šel sem domov. V četrtek po Petrovem se zopet podam v mesto in dobil sem za silo en slab pakček, v katerem je pa bilo precej neke bele tvarine. Pomešal sem ga doma z bukovim listjem in hajd v pipo; seveda ni bilo kaj posebnega, pa za silo še vrag muhe žre. Napočil je dan 1. julija, t. j. tisti usodepolni dan, ko je postal tobak že dražji. Sedaj so ga pa imeli stric Omerzu koj na ceste in ga vendar niso pripeljali z avtomobilom? Znanji trafikantje se pritožujejo, da dobijo skrajno skrčene množine tobaka. Za božjo voljo, kje vendar fiči ta zedostatek? G. Omerzu, ako ne morete dobiti vam predpisane množine tobaka, prepustite ta kšeft drugim, ki imajo več časa, se bodo za to stvar bolj zanimali. Sicer so pa v Slo-veniji vsi tobačni izdelki vzlic visoki ceni tako slabi kot nikjer drugje. Naše ljudstvo se pa bo temu nepotrebne-mu, za življenje jako škodljivemu to-baku tudi počasi odvadilo.

Hajdina. Dan posebnega veselja je bil za našo župnijo 2. julij, ker smo imeli sv. birmo. Knezoškof se je pripeljal v našo župnijo dne 1. julija popoldne. Na meji župnije ga je pričakovalo 135 domačih jezdecov v narodni noši. V imenu vseh je pozdravil nad-pastirja g. Fr. Pintarič načelnik požarne brambe. Vse vasi do farne cerkve so bile praznično oblečene in v slavolokih, katerih je bilo 9. Pri kapeli sv. Martina blizu farne cerkve je bila zbrana duhovščina, učiteljstvo obeh šol, šolska mladina iz Hajdine in Brega in velika množica vernega ljudstva. Bir-mancev je bilo v naši fari 402.

Velika nedelja. Pri nas imamo vzornega nadučitelja. Piše se Preindl. Ta gospod se je sprl radi neke kože s šolsko služkinjo in ta mu je pri tej priliki povedala nekaj gorkih v obraz. Vsled tega je nadučitelj šolskemu slugi in njegovi ženi odpovedal službo. Ko sta ta dva prišla 30. junija šolo pome-tat, jima pride nasproti gospod Preindl, jima veli, naj se takoj odstranita. Sluga in žena pa izjavita, da sta službo od-povedala šolskemu načelniku do 31. av-gusta in do tedaj jo hočeta tudi opravljati. Tedaj pa potegne nadučitelj revolver in pravi: Če se takoj ne odstra-nita, ustrelim! Seveda sta šla. Nad tem se zgražajo ljudje. Kaj pa pravi k temu višja šolska oblast?

St. Vid pri Ptuj. Lepo razmere vladajo in krilatijo na naši šoli. Uči-teljstvo na naši šoli se briga le samo za šolsko vzgojo in sokolsko himno, da bi se pa otroci priučili tudi kaj za življenje potrebnega, to jim je pa de-

veta briga. Mi katoliški starši od St. Vida pa pravimo, da Sokol nikakor ni merodajen za življenje, ampak drugi šolski predmeti, kateri se zanemarija-jo na račun sokolskega petja in pre-kobicenjanja. Ako učiteljstvo ne bode kmalu poskrbelo za pravo umsko vz-gojo in se le oklepalo telesne sokols-ke, si homo morali krščansko čuteči starši napraviti sami red, ker gospod nadzornik Flere in dr. Pirkmajer kot sokolaša in demokrata ga gotovo ne bosta.

Ormož. Policajdemokrat dimnikar Rakuša v Ormožu preganja kmete, ker mu ne prepuščajo dimnikov v čiščenje. Kar 15 kmetov iz ormože okolice je na enkrat naznanil okrajnemu glav-arstvu zaradi nevarnosti proti ognju. Kmetje pa pravijo, da znajo sami bolje zmetati dimnike, kot Rakuša in njegovi fanteki. Zgodilo se je, da je firma Ra-kuša očistila dimnik, a že drugi dan so se vnele saje. Takih slučajev je za-dosti. Kmet je zabrusil Rakuši v obraz, da mu ni potrebno si domišljevati, da zna gospod boljše zmetati nego kmet. Pa ravno klerikalne dimnike hoče Ra-kuša zmetati, za liberalne in samostojne se še niti ne zmeni, čeravno pravi, da je zmetanje dimnikov nadstrankarsko delo. Ves čas vojske so si kmetje, njih žene ali sinovi sami zmetali dimnike, ker Rakuše ni bilo doma; — njegova mati je pobrala k večjemu penez pa špeh in kruh, pa je bilo vse dobro. Danes je že zato drugače, ker gre za bakšiš, brez katerega se ne da gospoda »špilati«. Kmetje dobro znamo, odkod veter veje in si bomo to zapomnili. Če se naseli med nami še drugi dimnikar, Rakuša gotovo ne bo več igral vloge policajdemokrata. — Kmet.

Dobrna pri Celju. Javno vprašamo načelnika S. K. S. za Dobrno, Janeza Korenak, kmeta iz Vrbe, če je še pri-staš S. K. S. ali ni več. On je namreč do zdaj dvakrat popolnoma vedoma, pri popolni zavesti podpisal, da je pri-staš Kmetске zveze. Prvič je to naredil, ko je stranka od svojih pristavev od-bornikov terjala podpis, da se kot od-borniki Kmetске zveze izjavijo. Tedaj je bil črtan, ker smo to smatrali za — neumnost. Ko pa je naše okrajno glav-arstvo uradno zahtevalo, da se vsak obč. odbornik izjavi, za katero stranko da je, je znova podpisal našo. List za S. K. S. je šel prazen na glavarstvo, ker je vseh 16 odbornikov se podpisalo za Kmetsko zvezo. Nadalje je on pod-pisal tudi izjavo za nedeljivo Slovenijo in popolno avtonomijo. Zdaj pa ne S. K. S., ne S. L. S., ne kr. okr. glav-arstvo ne ve, kaj je to za en »Janez« Korenak. Čujte, postanite toliko pošten, da držite, kar podpisete, ali pa da ne podpisujete, česar niste, sicer ste pravi znak samostojne nesamostojnosti. — Franc Ramšak, kmet na St. Joštu je po lastnem prepričanju zapustil Samostojno in prestopil s prepričanjem in tudi uradno nazaj k Kmetški zvezi, vsled česar ga zdaj zopet vse visoko spoštuje.

Orlovski vestnik.

O Okrožna prireditve celjskega or-lovskega okrožja v Rimskih toplicah za dne 17. julija t. m. je preložena radi tehničnih ovir na 7. avgusta 1921. — Predsednik.

t I. Prleški orlovski tabór v Ptuj. Dne 31. junija t. l. se vrši v Ptuj I. prleški orlovski tabor. Ta velika obeta-joča prireditve, ki jo pripravlja posebni pripravljalni odbor, bo nekaka manifes-tacija naše krščanske misli. Javna telo-vadba se bo vršila pri podružnici sve-tega Ožbalta ob Ljutomerski cesti, ve-lika veselica pa bo v Ljudskem vrtu. Za omenjeni tabor vlada povsod veli-kansko zanimanje. Udeležila se bodo te prireditve vsa okoliška naša društva, orlovski odseki in ostale organizacije. Upamo, da se bo tudi kmetsko prebi-valstvo iz bližnje in daljne okolice v obilnem številu udeležilo prelepe mani-festacijske prireditve. Udeležencem iz daljnih krajev svetujemo, da se prijavijo pisмено pripravljalnemu odboru, ki bo poskrbel za hrano in prenočišče. Pri-dite vsi na I. orlovski tabor! Pokažimo, da je ptujski okraj v krščanskem tabo-ru! Natančnejše objave prinesemo pri-hodnjič. Bog živi!

Razgled po svetu.

t Koliko otrok se rodi v Pragi na teden? V Pragi se rodi v enem tednu povprečno 240—247 otrok.

t Čuden človek. Praški listi poro-čajo o zelo čudnem mladeniču, ki se postavlja ob vogalih obljudenih ulic ter prosi za mile darove. Kadar se mu do-zdeva, da ima že dovolj denarja, izgine v bližnjo lekarno ter si nakupi nekaj takozv. eterja, močno duhteče tekočine, ki človeka omami. Nato odide domov, leže v posteljo, namoči robec v eter in ga potisne pod nos. Eter ga omami, mladenič zaspil in v spanju prepeva razne pesmi. Čim se prebudi, odide zopet na ulico, da prosi... Tako živi iz dneva v dan. Ljudje pravijo, da ne pozna drugih potreb razen etra. Ako ga policija odda v zapore in mu zmanj-ka etra, je uničen. Rešila bi ga edino-le bolnica.

t Žalosten ples. V Gornji Šleziji se ljudje ne morejo razveseljovati. V nekem gornješlezkem mestecu so ne-davno priredili ples. Ljudje so si pač zaželeli malo zabave, ker jih je večno vojskovanje zmučilo. Toda komaj so se telesa po taktu godbe malo razgrela, se je vsipala skozi okno hotela svinčena toča iz cevi nemške strojnice. Godba je ponehala takoj. Ko so se udeleženci plesa spogledali, so ugotovili 10 mrtvih in 61 ranjenih. Pač veselo-žalostna smrt!

t Vzgoja otrok v Nemčiji. Nemška zbornica je sprejela zakon o vzgoji otrok. Ta zakon določa, da je verska vzgoja otrok odvisna od volje in pro-stelega sporazuma staršev. Ta prosta volja in sporazum se moreta poljubno vsak čas spremeniti in preklicati ter sploh neha s smrtjo očeta ali matere. Ako se pa oče in mati kakega otroka glede verske vzgoje svojih otrok ne sporazumeta, odločajo posebni predpisi, toda, dokler nista ločena in dokler ži-vita v zakonu, ne sme ne oče in ne mati spremeniti otrokovega veroizpo-vedanja. Ko je pa otrok dovršil 14. leto svoje starosti, si sme sam določiti svoje veroizpovedanje. Ta zakon je bil sprejet proti glasovom katoliških po-slancev. Ta zabloda verske nestrpnosti bo povzročila, da bodo otroci brezver-skih staršev ostali brez vsakega ver-skega pouka, kajti na stotisoče takih

staršev bo proglasilo svoje otroke za brezkonfesionalne ali brezverske, le da jim ne bo treba prisostvovati verskemu pouku v šoli in cerkvi.

t Čuden slepar. V mestu Erlangen na Nemškem so te dni izročili sodišču nekega 31 let starega Grubeita, ki se je sam pobahal, da je imel v svojem življenju nič manj kot 14 nevest. Romal je iz mesta v mesto in se izdajal kot sin premožnih staršev. Povsod se je seznanil s kako premožno vdovo ali gospodično, kateri je obetal zakon, pri tem ji pa izvebil večje vsote denarja, nakar jo je skrivaj popihal na kak drug kraj, kjer je vnovič nadaljeval svoj po-sel, dokler ga ni končno zasačila roka pravice.

t Čudna smrt. V Hullu je zadela francoskega konzula M. Boya srčna kap. To bi ne bilo bogve kaj posebnega, ako bi smrt v tem slučaju ne bila dokazala, da je včasih tudi trpko-na-gajiva. M. Boy se je razgovarjal po telefonu s svojim sorodnikom. Sleđnji ga je vprašal: „Kako ti je?“ Konzul mu je odgovoril: „Dobro!“ — in se v tem trenutku zgrudil mrtev na tla.

t Neznosno vročino imajo te dni v ameriških zedinjenih državah. Vročina je zahtevala mnogo smrtnih slučajev vsled solnčarice, ki si posebno izbira svoje žrtve med gosto naseljenim delavstvom. Ljudje hitijo do rek, da bi se ohladili, a baš pri tem vrvenju in po-rivanju po vodi jih je že veliko utonilo. Oblasti se trudijo na vse moči, da bi ljudem omogočile bivanje na prostem in ohlajenje. Pri mnogih je povzročila vročina tudi blaznost.

t Slovensko naselbino v Pueblu v Ameriki uničila povodenj. Smo že pe-ročali v „Gospodarju“, da je razsaja-jo mesca junija po Severni Ameriki strašno neurje. V mestu Pueblu je bi-la precej velika in bogata slovenska naselbina. Mesto Pueblu in osobito pa še slovensko naselbino je preplavila slovenska povodenj. Dež in osobito to-ča je bila tako debela in je padala s tako silo, da je prebijala strehe, po-bijala ljudi in živino. Začasa neurja je bila popolna tema in v temi je za-želo mesto goreti kar na petih krajih, voda je naraščala dva dni in dosajala višino 15 čevljev. Ljudje so bežali iz mesta na bližnje hribe, a tudi tam, kaj m je segala voda do prs. Slovensko naselbino je valovje čisto odplavilo in jo odneslo bogzna kam. Koliko Slo-vencev je zgubilo življenje v valovih, še do danes ni dognano.

t Velikanski top. Vojna je že dav-no končana, toda ljudje se po svetu še vedno bavijo z izumevanjem novih boj-nih sredstev. Tako n. pr. je angleški iznajditelj John Temple izumil nov top, ki zamore s posebnim razstrelivom po-gnati 5000 kg težko granato na daljavo 500 kilometrov. Granata bi po njegovih računih preplula v zraku 10 kilometrov na sekundo. Kakor se nam dozdeva cela stvar nekoliko neverjetna, je ven-darle mogoče, da človeški duh ustvari po tolikih izkušnjah in zanimivih iz-najdbah tudi to morilno orožje, ki bi vsekakor presegalo vse dosežanje to-pove.

t Kolera je izbruhnila v donski po-krajini v Rusiji. Begunci pripovedujejo, da zahteva ta strašna bolezen v Rostovu vsak dan 400—500 žrtev.

LJUDSKA IZOBRAZBA.

Dekliški vrtec.

Dolgo vrsto let je ostal dekl. vrtec neobdelan. Zarastlo je že prek in prek grmičje in plevel. Seveda se to ni zgo-dilo po krivdi naših vzornih slovenskih mladenk. Vojska nam je vzela »Naš Dom«, z njim pa tudi dekliški vrtec. Sedaj imamo namesto »Našega Doma« nov prostor v Slovenskem Gospodarju pod zaglavjem »Ljudska izobrazba« v manjši obliki, a dekliški vrtec bo imel vedno ravno toliko prostora na razpo-lago kot poprej v boljših časih. Našim vrlim slovenskim mladenkam se nika-kor nočemo zameriti, ker smo trdno prepričani, da bodo v svobodni Jugosla-viji še bolj marljivo okopavale in nego-vale svoj vrtec. Zato pozivljamo vse Lizike, Pepce, Trezike, Micike, da se

hitro oglasijo in nam pridejo pomagat obdelovat naš vrtec z isto navdušeno-stjo kakor so jo imele nekaj. Pokažite nam, če ste še tako prožnega duha, če še vas prevevajo tako brhke misli in čustva, kakor nekaj. Seveda, so nam tudi nove dopisovalke dobrodošle.

Na delo!

Zelo sem se zazveselila, ko ste mi sporočili g. urednik, da se zopet obnovi mladinski kotiček iz »Gospodarja«. Že toliko let nismo imele dekleta nobene prilike povedati svojih misli. Povsod je med nami delo zaostalo. Izobraže-valna društva, dekliske zveze nimajo rednih sestankov in predavanj. Parkrat na leto še pridejo skupaj, da izvolijo odbore, potem pa vse spi. Zato je skrajni čas, da zopet začnemo z izobra-

ževalnim delom. Tok časa zahteva še posebno dandanes, da ženstvo ne zao-staja za moškimi. Zato nam je treba izobrazbe, da bomo v vsakem oziru enakovredne z moškimi. Vendar mora-mo paziti, da se ne osmešimo kot opice, če bi v vsem hotele posnemati moške. Zato hočemo stopiti na lastne noge, hočemo v našem dekliskem vrtcu po-kazati, kaj same znamo. Zato se zanašam na vašo pomoč, drage sestre in pozdravljam s krepkim »Bog živi!«

Anica L.

Materinstvo in gospodinjstvo.

Kdor želi slovenskemu narodu srečo, mora dati dobre matere in gospodinje. Dobrih mater in gospodinj potrebujemo

bolj kot sigurnih igralk, imenitnih go-vornic in prožnih telovadkinj, čeravno igralk, govornice in telovadkinje tudi zelo spoštujemo. Zato svetujem, da se pri našem društvenem delovanju po-sebno ozira na poklic žene, na mate-rinstvo in gospodinjstvo. Vzgoja skr-bnih in vzornih mater in gospodinj bo-ji prava naloga naših ženskih društev. Res! Marsikatero dekle ne bo vstopilo v zakonski stan, ne bo postala gos-podinja, vendar je boljše, da jih pet ali deset dobro pripravimo na prevažni materinski poklic, četudi ne bodo vanj stopile, kakor pa da bi se nahajala le ena, ki bi vstopila brez pravega mate-terinstva v zakon. Poučna predavanja o vzgoji bodo vsem koristila, kajti ni na svetu žene ali dekleta, ki bi v tem ali onem oziru ne vplivala vzgojno po-sredno ali neposredno na svojo okolico

Tudi nauki o gospodinjstvu vsaki več ali manj koristijo. Čim več razumemo o praktičnem gospodarstvu in gospodinjstvu, tem lažje bomo drugim in sebi gospodinile; kajti vsak ima rad dobro in varčno gospodinjstvo. Zato vas vabim, ljube sestre, izobrazite se v teh dveh strokah!

Vse pozdravljam Micika S.

Orlica — cvetlica.

Govorila na dekliškem večeru s. P. v Mariboru.

Vrtna gredica v marcu in vrtna gredica v juniju, kako velik razloček! V marcu nič drugega kakor pognojena, črna mastna greda z zelo neprijetnimi dišavami in zraven gola, sivo-zelena stebela od rož. In poleti, o velikanska različka, prelestni in vseh pisanih barvah se prelivajoči cveti — rdeči, modri, snežnobeli, vijoličasti. Človeško oko ne vé, na katerem cvetu bi se bolj opajalo!

Ali ste že kedaj mislile na to, kako imeniten umetnik-čarovnik je steblo rastline, ki zna iz črnega gnoja pričarati pester cvet? Iz temne in umazane prsti zna srkati soke za pisane barve in dišave, ki ne razodevajo niti najmanjše sledi svojega izvora. Ali pogledite vijolico na tratni goličavi! Odkod ta prijeten vonj in globoka barva? Iz črne zemlje je pričarana. Vsaka rastlina je taka delavnica, v kateri se neprenehoma pozemeljske tvarine spreminjajo v cvetove.

Orlice se pustimo dostikrat od cvetlice in njene čudovite spreminjajoče moči osramotiti. V vonju rože ne čutimo niti najmanjšega sledu po črni in umazani prsti. Črna in umazana prst pomeni vse sitnosti in nadloge našega življenja. Za nas Orlice pa posebno različne neprijetnosti in boje v našem notranjem duševnem življenju. Sivo-zelena deblo vsajeno v gredo v marcu pomeni tebe, Orlica, ki si vsajeno v gredo orliškega krožka, da se v njej razviješ v cvetlico. Kakor mora roža rasti v črni prsti in iz nje srkati soke, tako moraš tudi ti iz društvenega življenja, njegovih prijetnosti in neprijetnosti srkati duhovne soke, da se tvoj duh razcveti v značaj, ki bo neomahljiv in zvest visokemu orliškemu idealu. Koliko Orlic pa pozabi na to svojo imenitno nalogo, da naj spreminja kot roža vse zoprnosti in pa prijetnosti v krožku v prijeten vonj in cvet značaja! Poslušajte, kako naj to storite.

Krožek ima prijetnosti in neprijetnosti.

Predvsem prijetnosti! Kaj ni veselo, ako se združijo sestre po duhu in mišljenju, da se vzgajajo medsebojno po visokih katoliških idealih? Ali ni prijetno, če sklenejo med seboj najožje prijateljstvo v mladosti, v cvetu svojih let? Mladostna prijateljstva pa najbolj držijo. V poznejših letih se bo gotovo vsaka najraje spominjala prijetnih doživljajev v krožku orliškem. Orliški krožek bo nam dal tako kot nepozabni spomin svoje mladosti. Prijateljstvo naj bo najboljši cvet našega življenja. In kaj bi naštevala prijetnosti, ki so družene z gibanjem in večbo telesa. Vsaka lastna izkušnja vé, kako prijetno je razpoloženo njeno telo pri in po telovadbi. Vaše telo se telesno razvija, razvijamo se pa tudi duševno, ker vadimo v disciplini, točnosti in vstrajnosti. To so novi cveti v našem značaju.

Koliko duševnega veselja si zavzujemo pri naših dekliških večerih. Predavanje, deklamacije in pesmi pozivljajo našega duha, mu dajejo idealen polet, O kako vsakdanjih, pustih in ničvrednih rečeh govori mladenke, ki niso Orlice. Njihovi pogovori se sučejo vedno okrog predmetov, ki nimajo nobene vrednosti, obleki, lišpanju in drugih takih nečimurnosti. Sicer tudi o takih stvareh včasih kako besedo spregovorimo, a preko njih se dviga naš duh k idealnim načelom katoličanstva, v njih večnih vrednotah pozivljamo svojega duha za vstrajnost in zvestobo našemu krožku. Pozivimo vsled tega pred vsem dekliške večere. Vršijo naj se vsaj vsake štirinajst dni, da bo naš duh tem sijajnejše zadehel v vonjavah cveta.

V društvu pa so lahko tudi neprijetnosti. Več sester je skupaj v enem krožku. Vsaka ima svoj značaj, svoje vrline pa tudi svoje slabosti. V krožku pridemo med seboj v ozek stik, da ne bo razdora in prepira med nami treba, da vsaka nekoliko odjenja, da prizanaša sosestram, potrpi, če se jo premalo

upoštevata, kakor bi zaslužila. Na ta način bo vladala v krožku vedno enotnost in edinost. Z zatajevanjem samega sebe in prenašanjem različnih zoprnosti in nasprotstev, pa bodele zbirale najlepše soke, da se bo razcvetel vaš značaj. Postale bodele trdne, neomahljive, zveste in stanovitne, postale bodele Orlice-cvetlice. Kot cvetlice bodele dehtele v prijetni čednosti in vabile tudi druge mladenke, ki so sedaj zunaj, v svojo sredino.

Če bomo znale na ta način kakor spomladanska roža iz črne zemlje, iz neprijetnosti in prijetnosti pridobivati soke in cvete za svoj značaj, bo naš orliški krožek tudi raste in se razcvetel. Zato vas pa vabim, drage sestre, k navdušenemu in zvestemu delu, Bog živ!

Iz društvenega gibanja.

Mladeniški in dekliški tabori. Lepi poletni čas je najbolj ugoden za prirejanje taborov. V njih se največ poživi in utrdi verska zavest. Zato pozivljamo vse naše mladinske delavce, da priredijo v vsaki dekaniji ali več dekanij skupaj pri znamenitejših romarskih cerkvah fantovske in dekliške taborove. Združijo se naj ti tabori z orlovskimi in orliški nastopi. Govornike dobite lahko v Mariboru ali tudi v Celju. V počitnicah bo vedno več gospodov na razpolago.

Dekliške zveze. Mladinski organizator gospod Marko Kranjc organizira v celjskem okrožju dekliške zveze po dekanijah, ki jih namerava potem združiti v eno osrednjo organizacijo. Pravila za organizacijo dekliških zvez se že izdelujejo in bodo objavljena.

Maribor. Izobraževalno delo v Mariboru zelo napreduje. SKSZ prireja že celo leto vsak petek predavanja v Splanjski ulici. Predavanja, kakor tudi drugo izobraževalno in vzgojno delo po mariborskih mladinskih društvih vodi nad vse požrtvovalni in neumorni gospod prof. dr. Capuder. Razun tega se vršijo tudi vsake 14 dni podučni večeri za pomočnike in vajence v pomočniškem društvu. Vzporedno z izobraževalnim društvom se razvija tudi orlovski misel. Orlovski odsek v Mariboru se je razdelil v dva odseka v mariborski in studenski odsek. Oba vrlo lepo napredujeta. Redno vsakih 14 dni se vršijo fantovski večeri. Zanimivo se je udeležiti fantovskega večera in poslušati resna razpravljanja naših fantov. Seveda tudi Orlice ne zaostajajo za fanti. Imajo tudi vsakih 14 dni svoje dekliške večere in lepo napredujejo. Največ se trudi za Orlice in Orla s. Serafina. Le tako naprej. Bog živ!

Ljubečno pri Poljčanah. Starodavna je romarska cerkva Matere božje, ki sameva na prijaznem, zelenem ljubčnem hribu, s katerega se ti odpira tako vabljiv in čaroben razgled na vse strani. Liki razburjeno in razburkano ogromno morskno valovje se razgrinja tvojim očem temnozeleno hribovje, na katerem slone kakor prilimane bele kmetijske hiše, v katerih prebiva pobožno slovensko ljudstvo, ljudstvo, ki med vsemi drugimi narodi se najbolj časti preblazeno Devico Marijo, nebes in zemlje kraljico. — Z ljubčnega marijnega hriba zazreš, kako daleč ti nese bister pogled, nebroj cerkvic in cerkva, ki dičijo ter krasijo gorske vrhove. Že l. 1662 je bilo Ljubično daleč na okrog znano kot vrlo obiskovana romarska pot. Cele čete romarjev so prihajale sem gor iz Koroškega, Kranjskega in drugih daljnih krajev. Mnogo zgodovinsko zanimivega bi nam torej znala povedati ljubična Mati božja, pri kateri so tisoči in tisoči v teku teh stoletij iskali in gotovo tudi našli tolažbo in dušni mir, kojega jim svet ni mogel dati. — Tako veličastnega prizora pa še ljubična Mati božja nikoli ni videla, kakršnega je zrla pred seboj dne 26. junija t. l. Vršil se je namreč ta dan na Ljubčnem dekliški tabor, ki ga smemo imenovati velikanskega glede mnogobrojne množice tam nagromadene in glede na mnogoštevilnost raznih govornic. Ob 10h je bilo sv. opravilo. Cerkevni govor je imel domači voditelj Dekliške zveze č. g. Alojzij Leben, ki je v svojem govoru dokazoval Marijino najvišjo čast in največjo moč med vsemi ustvarjenimi duhovi in ljudmi. Po sv. maši je otvorila tabor predsednica poljčanske Dekliške zveze Tončka Čokl s prav prisrčnimi pozdravnimi besedami. Nato je zapel dobro izurjeni poljčanski mešan zbor pod vodstvom gosp. organista Franc Fekonja v splošno na-

vdušenje prelepo pesem: »Naš prapor«. »Našemu praporju« je sledil govor neumornega mladinskega organizatorja č. g. M. Kranjca, ki je utemeljeval nujno potrebo mladinskih zvez in vsestranske izobrazbe v današnjih dneh. Sedaj pa se je pričel glavni del taborovega programa. Nastopile so pogumne govornice — 19 po številu — raznih Dekliških zvez z zanimivimi, podučnimi ter navduševalnimi govori. Njih vsebino omenimo le kratko:

1. Poljčane (dve): Prva je govorila o pomenu in namenu velikih marijanskih shodov. Druga je deklamovala »Moj mili dom in presveta Evharistija«.
2. Loče: Kako se naj obnaša slovenska mladenka v boju zoper sovražnike sv. Cerkve.
3. Konjice: Nedorčnost je najlepši kinč slovenske mladenke.
4. Kostrivnica: Srce Jezusovo, dekletom vzgled čednosti.
5. Sladka gora: Slovenija — Marijin dom.
6. Makole: a) Kako naj deluje zavedno deklet. b) Čuvajmo dekliško čast.
7. Studenice: Delovanje zoper slab tisk.
8. Slov. Bistrica: a) Najlepši cvet — čistost. b) Pozdrav Mar. družbam.
9. Sv. Jernej: a) Podlaga omike je vera. b) O ženskem pogumu in srčnosti.
10. Prihova: Naša moč je v presv. Evharistiji.
11. Zreče: Delovanje v naših mladinskih organizacijah.
12. Čadram: Pozdrav v imenu Orlic o krasu dekliških čednosti.
13. Sv. Križ pri Slatini: Pozdrav zborovalkam.
14. Žiže: O sovražnikih dekliških zvez.

15. Makole: Dvogovor: »Zakaj v Dekliško zvezo?«

K zaključku se predsednica zborovanja z zbranimi in dobro premišljenimi besedami srčno zahvali vsem udeležencem sijajno uspelega dekliškega tabora, kateri sigurno že rodi zaželjene sadove. Za slovo pa še je zapel pevski zbor mični pesmici: »Ne zveni mi« in »Tam na vrtni gredi«.

Vsa izobraževalna društva ponovno opozarjamo, da pošljejo takoj poročila o svojem delovanju in nedelovanju tajništvu KSZ v Mariboru. Poročila bomo po možnosti objavili v »Ljudski izobrazbi«.

Na vprašalne pole je nam poslalo odgovor do sedaj le 36 izobr. društev in sicer sledeča: Ptuj, Rečica na Paki. Središče, Ljubno, Sv. Frančišek pri Ksaveriju, Sv. Peter na Kronski gori, Konjice, Loka pri Zidanemmostu, Dobrna, Sv. Jedert nad Laškim, Pameče, Sladka gora in Lemberg, Novaštifta, Mala Nedelja, Bakovci, Krog pri Mali Soboti, Širje pri Zidanemmostu, Sv. Jurij na Pesnici, Teharje, Ribnica na Pohorju, Gor. Kungota, Sv. Križ pri Ljutomeru, Kapela pri Radencih, Moškanjci, Hajdina, Sv. Peter pri Mariboru, Sv. Lovrenc nad Mariborom, Razbor pri Slov. Gradcu, Podgorje pri Slovenjgradcu, Sv. Anton na Poh., Frankolovo, Kotlje, Vransko, Sv. Urban pri Ptuj in Ponikva. Kaj delajo pa druga društva?

Vsako izobraževalno društvo je dolžno poslati centrali v Mariboru letno članarino po 20 kron. Dosedaj so nam jo poslali še komaj dve društvi. Kakšna brezbriznost!

Za izpraševanje vesti.

Ali mladeniška zveza pri vas spi? Imate li Orla in Orlico? Kaj je z dekliškimi zvezami? Ali imate v izobraževalnem društvu mesečno vsaj eno predavanje?

Tožinono.

Čudovita darežljivost! Minister Pucelj je daroval za sokolski izlet v Osijeku 60.000 K in vsako posamezno sokolsko društvo 2000 K državne podpore. Ta državna podpora za Sokole bo znašala nad pol milijona kron. Človeku, ki bere te številke, se lasje jezijo od samega začudenja. Vpraša se, katere zasluge pa imajo Sokoli, da jih država kar zasiplje z denarjem. Ali so vzgojno in narodno društvo, da toliko zasluži, da ga država podpira? So vzgojno društvo za brezvestno pijančevanje in plesne veselice. Njihova narodnost pa se najbolj osredčuje v tem, da Sokoli vse nemčurje, največje državne nasprotnike sprejemajo v svoje osredje. Za takšna društva se daja dr-

žavna podpora! Ali nimamo boljših društev, ki bi bolj zaslužila podpore! Sramota za našo državo!

Telovadno društvo »Orel« in naša pošena krščanska društva pa ne dobivajo za svoje vzorno delovanje niti vinarja podpore.

Ponočno divjanje. Poroča se nam od Sv. Trojice. Pri nas je 29. t. m. prvič nastopil Sokol. Svoj prvi nastop so proslavili s tem, da so ukali kot prave nočne ptice, skovirji in čuki, žvižgali in vpili celo noč po trgu. Vse prestrašeni so vstajali ljudje, odpirali okna, radovedni, kaka druhal nori po trgu. Spoznali so pijane Sokole — narodne vzgojitelje. Sokoli pač znajo!

Francozi in Čehi. V Češkoslovaški in Jugoslaviji pripravljajo z vso parolčitev Cerkve od države. Iz Francije pa slišimo, da je zopet sklenila diplomatsko zvezo z Rimom. Kakšno nasprotje. Stara kulturna država, ki je že preživela vse oblike kulturnega in političnega življenja, išče zopet zvezo s črno internacionalo, z Rimom; naše povojne, komaj par dni stare države pa že delajo visoko politiko sovražstva zoper Cerkev in krščanstvo. Se nam pač še pozna, da smo v državniški modrosti veliki novinci!

Čehi niso tako slabi. Prof. Šramek je napovedal na zborovanju češke ljudske stranke v Brnu, da bo ljudska stranka kmalu preborila vse druge stranke na Češkem. Sredi najsrdečjših protiverskih napadov se sijajno razvija.

Combes, ki je leta 1905 siloma raztrgal na Francoskem vez med Cerkvijo in državo, je ravno tiste dni umrl, ko je odhajal nanovo imenovani diplomatski zastopnik v Rim. Čudna so pota božja!

V Paderbornu na Nemškem se je pretekli mesec vršil velik katoliški shod. Udeležila so se ga tudi vsa mladinska društva. Vsi govorniki so povdarjali, da je treba napovedati boj modernemu poganstvu in se povrniti k stari veri, k starim šegam in krščanski kulturi. Kdaj pa bodo pri nas prepotrebni katoliški shodi?

Kraljestvo alkohola. Angleški državnik Gladstone je rekel v parlamentu: »Bolj kakor vse kuge, boleznin in vojske uniči narode alkohol«. V Jugoslaviji umrje vsako leto približno stotisoč ljudi zastrupljenja z alkoholom, 4000 jih mora v norišnice, 50.000 se jih pa mora zagovarjati pred sodiščem zaradi hudo delstev, izvršenih v alkoholni omamljenosti. Tu posezite vmes gospodje ministri in pokazite svojo modrost.

Število katoličanov rase. O Švici se je govorilo, da ima komaj tretino ali četrtino katoliških prebivalcev. Po zadnjem ljudskem štetju pa ima 3.883.000 prebivalcev. Med temi je 1.528.000 katoličanov in 2.217.000 protestantov. Sedaj jih je že torej skoraj polovica. K tem napredku jim je pripomoglo katoliško časopisje in posebno lepe mladinske organizacije.

Socialni čut. Neki veletrgovec v Mariboru plačuje svoji trgovski službenki 400 kron na mesec. S tem denarjem naj plačuje hrano, stanovanje in naj živi. Ubogo deklet naj postane nepošteno ali pa naj izhira. Kapitalisti so najnevarnejši element v državi, ker tirajo s silo ljudi v boljše življenje.

Ne od opice, temveč od svinje. Neki krojaški pomočnik v mestu M. se je hotel s svojo učenostjo pobahati in je govoril v gostilniški družbi o darwinizmu ter je trdil, da človek izhaja iz opice. Pri tej družbi je bil pa tudi njegov mojster, pri katerem je poprej imenovan pomočnik delal. Mojster je dobro poznal njegovo slabo življenje. Zato vstane in pravi pomočniku: »Če opazujem življenje nekaterih ljudi, rad priznam, da izhajajo od živali; vendar pa mislim, da ne izhajajo od opice, temveč od svinje, ker kakor svinje živijo. Od tod tudi pride, da tako radi svoj red od živali izvajajo«. Nastal je po teh besedah splošen smeh in prijatelj opic se je kmalu iz družbe odstranil.

Zamorec je postal v 10 letih bel. Amerikanski zdravnik (dr. Hubchisen) naznanja v časopisju sledeči slučaj: Zamorski suženj iz mesta Kentuckija je prišel kot 12letni deček v drugo podnebje. Čez nekaj časa je postal eden centimeter velik kosček njegove kože na čelu bel. Pozneje se je pokazala bela lisa tudi pri njegovem levem očesu, in končno se je bela barva razširjala čez cel obraz in končno tudi po ostalem telesu. V dobi 10 let je tako postal popolnoma bel. Torej more tudi zamorec svojo barvo spreminiti.

HALA NAZANILA.

Posestvo, 24 oravov 1 uro od Maribora 5 minut od kolodvora, v lepi ravnini, se proda zaradi družinskih razmer s vsem, kar leži in stoji. Naslov v upravi. 499

Učenec za ključavnice ali kovaško obrt se išče proti celi oskrbi mojstra. Naslov: Karel Grušovnik, Ogljenci št. 60, p. Vuzberg pri Ptuj. 501

Kuharica želi priti v kuhinjo, najraje na Štajerskem. Nastopi lahko še lahko s 1. avgustom. Naslov: Ana Markovič, pri g. majorju Perkič, Križkova ulica 12, Maribor. 498

Pređa se lepo malo posestvo pri Marju v Bresju št. 55, pri Mariboru. 1-2 428

Odda se v najem dobro iduća pekarna s celim inventarjem na 8-10 let proti kavolji ali se proda, cena 80.000 K. Naslov pove uprava. 1-2 500

Krojaškega pomočnika se sprejme na stalno delo pri g. Ivanu Partič, krojaški mojster v Studenčih pri Mariboru, Aleksandrova ulica št. 1. 504

KUPIMO

večje množino mehkih, kakor trdih **meterskih drv** in žagalnih odpadkov. Poudrbe na **Brata Batič, Celje**, Ljubljanska cesta 14. 507

Nova hiša dve nadstropja na se proda v Mariboru, Smetanova cesta 60, ima 11 sob, 11 kuhinj na zdravi solnčni legi. Več se izve pri Antonu Vrabi, pošta Križkovi pri Ljutomeru. 4-6 484

Glasovir, se proda, čisto v dobrem stanu Za ogledati je pri Antonu Vrabi, pošta Križkovi pri Ljutomeru. 6-8 415

Kolarski pomočnik se takoj sprejme. Nadaljna posojila daje Rudolf Anderlič, trgovec, Ormož. 2-2 492

Posestvo na prodaj 9 oravov na Rogoski št. 22, Čepe Štefan. Hoče pri Mariboru. 2-2 489

Dr. Alojzij Rakun

vijudno naznanja, da je preselil svojo odvetniško pisarno iz Sevnice 1-2 502

v Celje, Aleksandrova c. 4 poprej Kolodvorska ulica.

Svarilo.

Svari se vsakogar, da naj ne da Emerika Neumeister ne denarja, ne denarnih vrednosti, ker podpisana ne prevzame nobenega jamstva. Jarenina, 6. julija 1920. 502

Danijel in Gizela Spricaj.

Izjava.

Podpisani prekliče vse, kar je na binokostni ponedeljek v gostilni „pri Škrubiju“ v Starem trgu, razgaljivega izrekel napram Ignacu in družini Vertnik p. d. Anže, ker to ni res, kar sem takrat govoril, in ga tem potem prosim odpustanja. Ivan Lužnik, p. d. Šegove, posestnik, Staritrq, p. Slovenjgradec. 495

Gospodarska zveza,

Centrala za skupni nakup in prodajo

Ljubljana, podružnica Celje, Razlagova ulica št. 1, ima na zalogi špecerijske predmete, kolonialno blago, vse vrste žita, moke it.d. Prvovrstno češko in angleško manufakturo, najboljši splitski cement, lahki in težki bencin, vsakovrstne poljedelske stroje in železnina. Največja izbira mesnatih izdelkov. Nakup domačih vin, kakor tudi nakup in prodaja vsakovrstnega lesa. Vse informacije naj se zahteva od podružnice Celje. 1-2 506

Iz čehoslovaške

tkalnice ravnokar došlo: Posteljina, lepo pisana 78 cm široka 1 m 88 K, 120 cm široka 1 m 68 K, Inlet, roza 120 cm širok 1 m 78 K. Platno, domače, pristno za rjuhe all prtiče 148 cm širok 1 m 180 K. Namisni prti, beli in barvani, s in brez franž, široki in dolgi 150 cm, 1 komad 150 do 200 K. Enaki prti 150 cm široki, 200 cm dolgi 1 komad po 200 do 280 K. Lanena brisače po različnih cenah. Ena jedilna lanena garnitura kot 1 namisni prti in 6 servijetov v različnih cenah. 1 slamjaca pristna 180 K, 1 saj b'šče 140 do 260 K. Zenske nogavice 1 par 20 do 45 K, Oblake za dečke od 8 do 9 let 240 do 880 K, 1 tridelna šimnica (matraca s afrikom 180 K, 1 šimnata podlaga (drahtelnate) 865 K. V zalogi večja izbira hlačevine, plavotilke, belega platna, itd. Vsakovrstne vrvi, kot za cerkvene svornove, splave (šipe), seno, dvigala in perilo, konjske ktrange, ujsde.

Alojzij Gnušek, Maribor, 428 Glavni trg 6.

Rafija najboljša kakovosti, zrepla sa vinograde, rdeče deteljno seme za sejanje med ajdo v avgustu, da spomladi najboljše kladje. Prašek za svije v vročem poletju zelo potreben za svije, lepo krušno moko, najfinjšo pečeno moko, polento, sladkor, kavo, petrarej, bučno olje, oljivo olje in vse špecerijsko blago po skrajno nizkih cenah p. p. poročila že nad 50 let obstoječa trgovina špecerijskega blaga in trgovina s semeni Ivana Sirk, Maribor, Glavni trg. 6-8 420

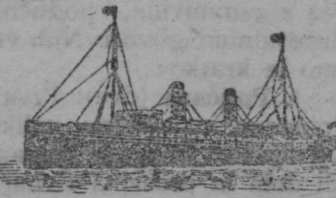
V lepem prometnem trgu Prlekije se proda ali da v najem na izbornem prostoru, posestvo tri poslopja, ki tvorijo celoto, trgovina s opravo špec. in man. blagom, 80 oravov zemljišč, gozdi, njive, travniki, vinograd s pritliklavami in presadninami. Ugodni pogoji po dogovoru se svezjo pri upravi lista. 470 2-2

Mlin, pekarijo ali oboje skupaj, peč se išče v najem, grez. tani za nadmizarje, sli mlinarja za pol ali triletri zaslužka. Poudrbe na A. F. Sr. Lovrnce na Dravskem polju. Poštno ležeče. 2-5 491

Kovačnico na dobrem prostoru v zame v najem J. Kokot, kovaški mojster v Bačjem pri Mariboru. 2-3 492

Iz Havre v Ameriko samo šest dni

Edine najkrajše črte prek Havre, Cherbourg in Antwerpen v Newyork. — Vozne listke in zavedna pojasnila izdaje edina koncesijonirana potovalna pisarna

Ivan Kraker v Ljubljani, Kolodvorska ulica šte. 41.

MALINOVEC

sladek, dobite po pošti od 3 do 40 kg, po železnici od 20 kg naprej. Izdeluje se trojna kakovost: B po 34 K, G I po 48K, Gs po 52 K za 1 kg. Zadnji malinovec (Gs) je najbolj gost. Ljubijo ga kavarne in gostilne. Za pristnost in izbornost blago jamčim zdravim in bolnim odjemalcem.

Industrija sadnih izdelkov v Selnici ob Dravi.

Inserirajte v Slov. Gospodarju!

POZOR MLINARJI!

Pristna valjena mlinska sifa 24 in 32 cm široko po znatno nižji ceni, kakor prvovrstna svilena sifa svetovnoznane znamke „Alber Wudler“, priporoča trgovina

AUGUST ČADEŽ, Ljubljana Kolodvorska ulica št. 85, nasproti „Tilkerjeve gostilne“. Zahtevajte cenike. 2-8° 472

Pozor! Vsakovrstni poljedelski deljaki stroji, mirotorna roba, dospeli od prvovrstnih čehoslovaških ter avstrijskih tovarov. Posebno priporočam k nakupu: vitlo, vsakovrstne mlatilnice, žitne čistilne mline, trijerje ali žitne odbiralnike, slamozernice, sadne in grozdne mline, drobilne mline, travniške in njivne brane, gnojilne črpalke, vodovodne cevi, motorje in parne stroje, pocinkane brzoparilnike, dvoredne koruzne sejalne stroje, plečke za okopavanje in osipavanje ter mlečne posnemaalnike. Oskrbim slamozerne nože ter popravilo strojev. Dajem točno pojasnila. Postrežba solidna. **Ivan Hajny, Maribor, Aleksandrova cesta 45, nasproti gl. kolodvora.** 7 148

Nov stroj se proda za negavice tkati (plesti) čisto v dobrem stanu za ogledati je pri Antonu Vrabi, p. Križkovi pri Ljutomeru. 4-6 488

ZAHVALO

iskreno izrekamo vsem, ki so našega blagega očeta gospoda

Vinka Krauer

v tako obilnem številu spremili k zadnjemu počitku. Posebna zahvala še vlč. g. župnika I. Kapler iz Št. Jakoba, domači vlč. duhovščini in dalje vsem sorodnikom, sosedom prijateljem in znancem. Priporočamo predragega rajnega v blag spomin in molitev.

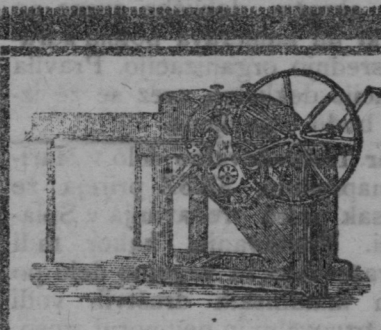
Sv. Jurij v Slov. gor., dne 9. julija 1921

498

Žalujoci ostali.

Išče se vodja trgovine

event. kompanjon, za dobro vpeljano trgovino mesnatega blaga na deželi v lepem prometnem okraju Slovenije. Vstop takoj do 1. avgusta. Vse drugo po dogovoru. Čas. poudrbe na upravnishvo tega lista. 1-2 505

POZOR!

Vsakovrstni poljedelski stroji, mirotorna roba, dospeli od prvovrstnih čehoslovaških in avstrijskih tovarov.

Posebno priporočam k nakupu:

vitlo, vsakovrstne mlatilnice, žitne čistilne mline, trijerje ali žitne odbiralnike, slamozernice, sadne in grozdne mline, drobilne mline, travniške in njivne brane, gnojilne črpalke, vodovodne cevi, motorje in parne stroje, pocinkane brzoparilnike, dvoredne koruzne sejalne stroje, plečke za okopavanje in osipavanje ter mlečne posnemaalnike. Oskrbim slamozerne nože ter popravila strojev. Dajem točno pojasnila. Postrežba solidna.

IVAN HAJNY, Maribor, Aleksandrova cesta 45, naspr. gl. kol.

Mlin na Loki poprej Rengo pri Ptuj

melje in izmenjava vse vrste žita. Mlin je na novo popravljen, ter izdeluje tudi zдроб.

Kupule vse vrste zrnja po najvišji dnevni ceni. **RIHARD ORSSICH, PTUJ.**

Ljudska posojilnica v Celju

pri „Belem volu“

Sprejema hranilne vloge in jih obrestuje najugodnejše od dneva vloge do dneva dviga.

Posojila daje na vknjižbo, poroštvo in zastavo.

Otvorja trgoveške kredite pod zelo ugodnimi pogoji.

Rentni in invalidni davek plačuje posojilnica iz svojega.

740

Spodnještajerska ljudska posojilnica v Mariboru

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

Stolna ulica šte. 6.

Obrestuje vloge po 4% in 4 1/4%

Daje posojila na vknjižbo ali poroštvo.

Stroški so neznatni, ker oskrbi zavod vknjižbo brezplačno.

Za varnost vlog jamči rezervni sklad, naložen v vinogradnem posestvu, v hiši in stavbiščih na najlepšem prostoru v Mariboru.

Rentni in invalidni davek plačuje posojilnica sama.